

De Nederlandse zakenreismarkt 2019

Meerdaagse binnenlandse zakenreizen

ContinuZakenreisOnderzoek

Inhoudsopgave

1

Kengetallen zakenreismarkt 6

2

Meerdaagse binnenlandse zakenreizen 13

3

Imago zakelijke bestemmingen 28

4

Bijlagen 41

NBTC-NIPO Research

Postadres

Postbus 63470
2502 JL Den Haag

Bezoekadres

Prinses Catharina Amaliastraat 5, Den Haag
Amsteldijk 166, Amsterdam

T 070 370 52 04
I www.nbtcnipo.nl

Alle in dit document vermelde gegevens zijn strikt vertrouwelijk. Publicatie en inzage aan derden, geheel of gedeeltelijk, is zonder toestemming van NBTC-NIPO Research beslist niet toegestaan.

Voorwoord

De Nederlandse zakenreismarkt 2019

Voor u ligt het rapport 'De Nederlandse zakenreismarkt 2019' van NBTC-NIPO Research. De resultaten in het rapport zijn gebaseerd op het ContinuZakenreisOnderzoek 2019. In dit rapport tonen wij de ontwikkelingen aan de vraagzijde van de Nederlandse zakenreismarkt. Het gaat daarbij om zakenreizen van de Nederlandse beroepsbevolking (18-65 jaar) waarvan het vertrek lag in de periode januari 2019 tot en met december 2019.

Naast een beeld van de totale markt, schetsen we in dit rapport de ontwikkelingen m.b.t. ondernomen zakenreizen in Nederland (alleen meerdaags). Het rapport sluit af met het imago van Nederlandse steden en provincies als bestemming voor zakelijke bijeenkomsten.

Neem voor meer informatie gerust contact met ons op.

Evelien Jonker	ejonker@holland.com	070 370 52 56
Geeske Sibrijns	gsibrijns@holland.com	070 370 57 08

Leeswijzer

Onderzoeksopzet

In 2019 is ieder kwartaal een steekproef van de Nederlandse beroepsbevolking (18-65 jaar) gevraagd of zij een zakenreis hadden ondernomen in Nederland en/of het buitenland in het achterliggende kwartaal. Ook wel screening genoemd. Op basis van de screening is een vervolgonderzoek uitgevoerd onder zakenreizigers om kenmerken van de zakenreis/zakenreizen in kaart te brengen.

In de bijlage is meer informatie opgenomen over de onderzoeksopzet.

Definities

Bij binnenlandse zakenreizen gaat het om reizen waarbij men **minimaal één nacht** buitenshuis in Nederland heeft overnacht met een zakelijke reden (meerdaags).

Bij buitenlandse zakenreizen gaat het om zowel reizen **zonder overnachting** als reizen **met** een of meerdere **overnachting(en)** (een- en meerdaags), die worden ondernomen met een zakelijk motief.

Alle mogelijke redenen waarom men voor het werk moet reizen zijn in dit onderzoek opgenomen, met uitzondering van zakenreizen met als aanleiding het vervoeren van vracht of passagiers.

Meer informatie over de gehanteerde definities is terug te vinden in de bijlage.

Vergelijkbaarheid vorige meting

In de rapportage wordt waar mogelijk en relevant een vergelijking gemaakt met de vorige meting die in 2016 heeft plaatsgevonden.

Enkele punten om rekening mee te houden:

- In 2016 zijn er verschillende thema's ondervraagd. Deze thema's zijn in 2019 niet meegenomen in het onderzoek.
- De redenen 'onderzoek, onderwijs, advisering', 'activiteit op cultureel, kunstzinnig, religieus of sportief terrein' en 'bedrijfsuitje' worden m.i.v. 2016 niet meer tot MICE gerekend, maar tot individueel zakelijk.
- Bestedingen aan vervoer en verblijf (indien meerdaags) die niet bekend waren, zijn in 2016 en 2019 geïmputeerd om een vollediger beeld weer te geven van de bestedingen.

1

Kengetallen zakenreismarkt

Samenvatting

De kengetallen van de Nederlandse zakenreismarkt in één oogopslag

In 2019 telde Nederland circa **7,5 miljoen werkende Nederlanders** in de leeftijd van (18- 65 jaar).

In 2019 zijn er door de Nederlandse beroepsbevolking circa **9 miljoen zakenreizen in binnen- en buitenland** ondernomen.

Ten opzichte van 2016 is het totaal aantal zakenreizen met **4%** gestegen.

Aantal binnenlandse zakenreizen: 3.988.000
(+2% t.o.v. 2016)

Aantal overnachtingen :
6.816.000
(+3% t.o.v. 2016)

Gemiddelde uitgaven p.p.: € 406
Totale bestedingen: € 1,6 miljard

Aantal buitenlandse zakenreizen: 5.000.000
(+6% t.o.v. 2016)

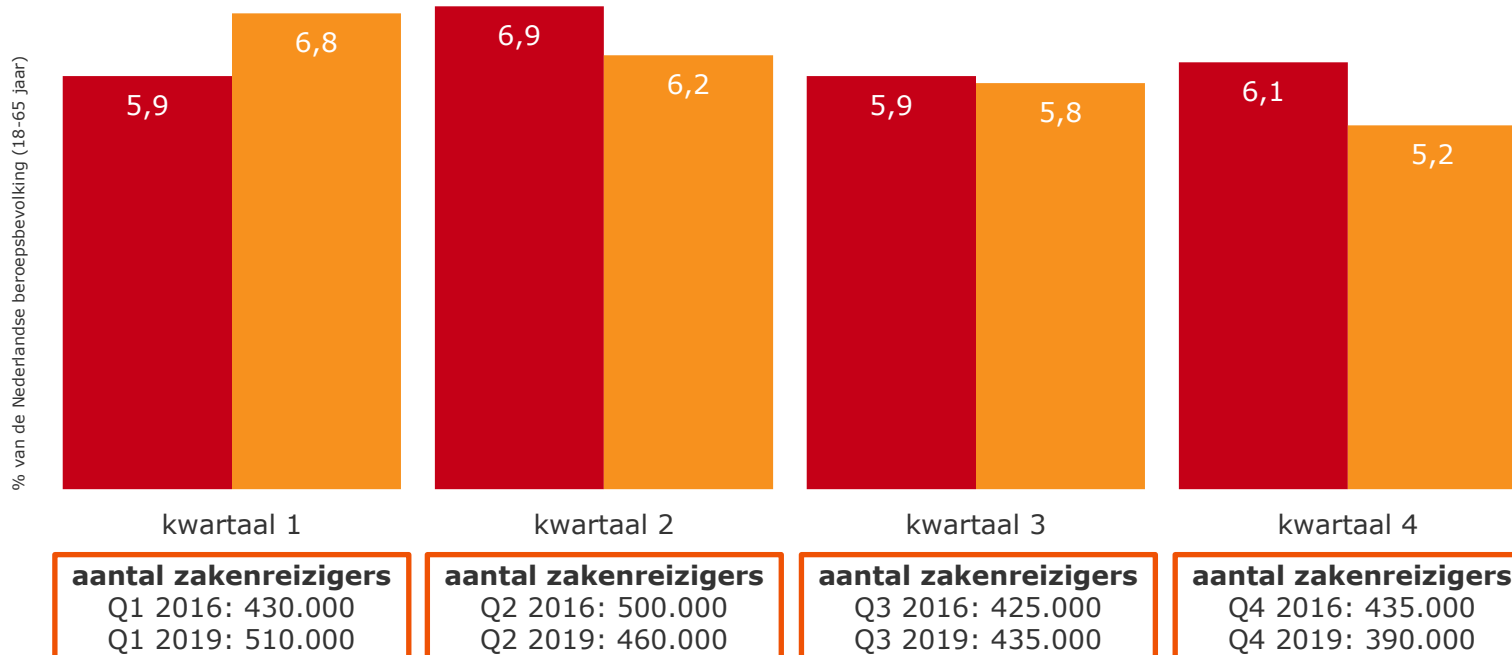
Aantal overnachtingen :
14.578.000
(+4% t.o.v. 2016)

Gemiddelde uitgaven p.p.: € 861
Totale bestedingen: € 4,3 miljard

Participatie meerdaagse binnenlandse zakenreizen

Het aantal Nederlanders dat in 2019 een meerdaagse zakenreis in Nederland heeft ondernomen, varieert tussen de 435.000 en 510.000 per kwartaal. Ten opzichte van 2016 is het aandeel van de Nederlandse beroepsbevolking dat een zakenreis heeft ondernomen elk kwartaal lager, behalve in Q1. Door de groei in de beroepsbevolking hoeft dit echter niet te betekenen dat het absolute aantal ook lager ligt (zie Q3).

■ 2016 ■ 2019 (in %)

Basis: totale beroepsbevolking in Nederland (18-65 jaar)

Ontwikkeling beroepsbevolking

(werkende Nederlanders in de leeftijd van 18 t/m 65 jaar)

2016: 7.210.000

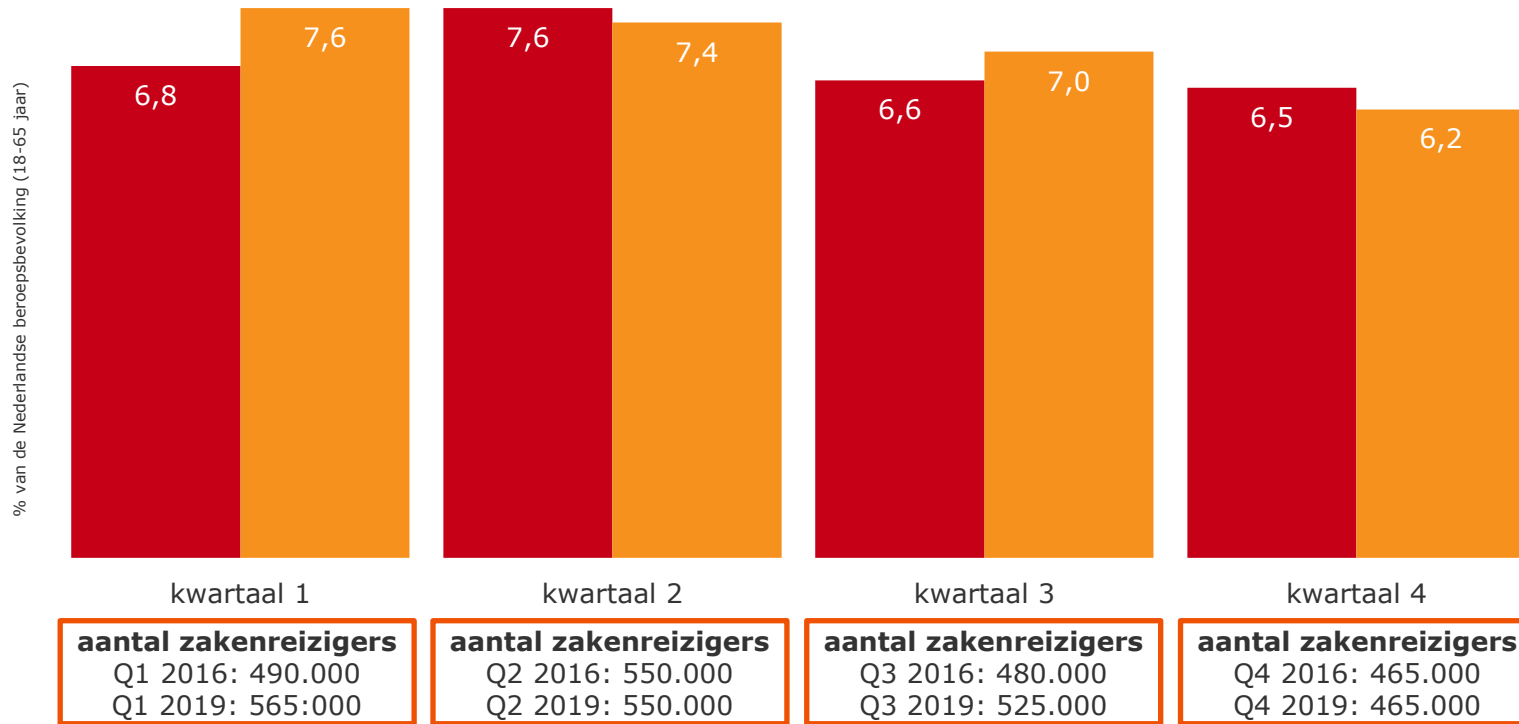
2019: 7.495.000

Definitie participatie zakenreizen

De participatie geeft het percentage van de Nederlandse beroepsbevolking (18-65 jaar) aan dat in het betreffende kwartaal minimaal een zakenreis heeft ondernomen.

Participatie een- en meerdaagse buitenlandse zakenreizen

Het aantal Nederlanders dat in 2019 een of meer zakenreizen in het buitenland heeft ondernomen schommelt per kwartaal rond de 0,5 miljoen. Ten opzichte van 2016 hebben met name meer Nederlanders in het eerste kwartaal een zakenreis ondernomen.

■ 2016 ■ 2019 (in %)

Basis: totale beroepsbevolking in Nederland (18-65 jaar)

Ontwikkeling beroepsbevolking

(werkende Nederlanders in de leeftijd van 18 t/m 65 jaar)

2016: 7.210.000

2019: 7.495.000

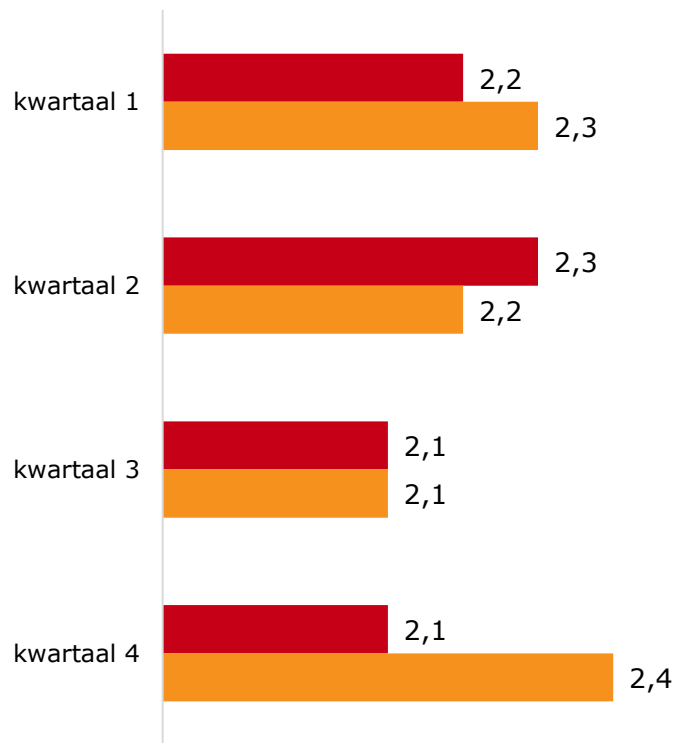
Definitie participatie zakenreizen

De participatie geeft het percentage van de Nederlandse beroepsbevolking (18-65 jaar) aan dat in het betreffende kwartaal minimaal een zakenreis heeft ondernomen.

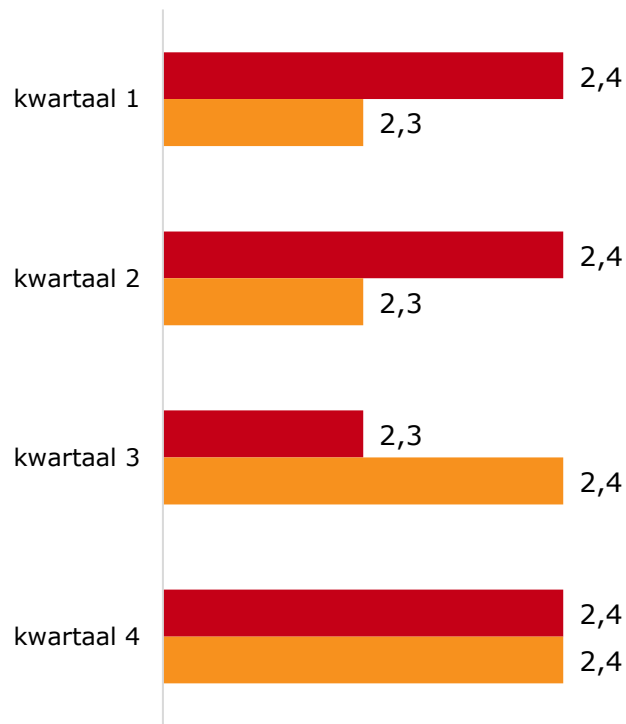
Frequentie zakenreizen

Net als in 2016 ligt het gemiddeld aantal zakenreizen in 2019 zowel in binnen- als buitenland rond de 2 à 2,5 keer per kwartaal.

Binnenlandse meerdaagse zakenreizen

Buitenlandse een- en meerdaagse zakenreizen

■ 2016 ■ 2019

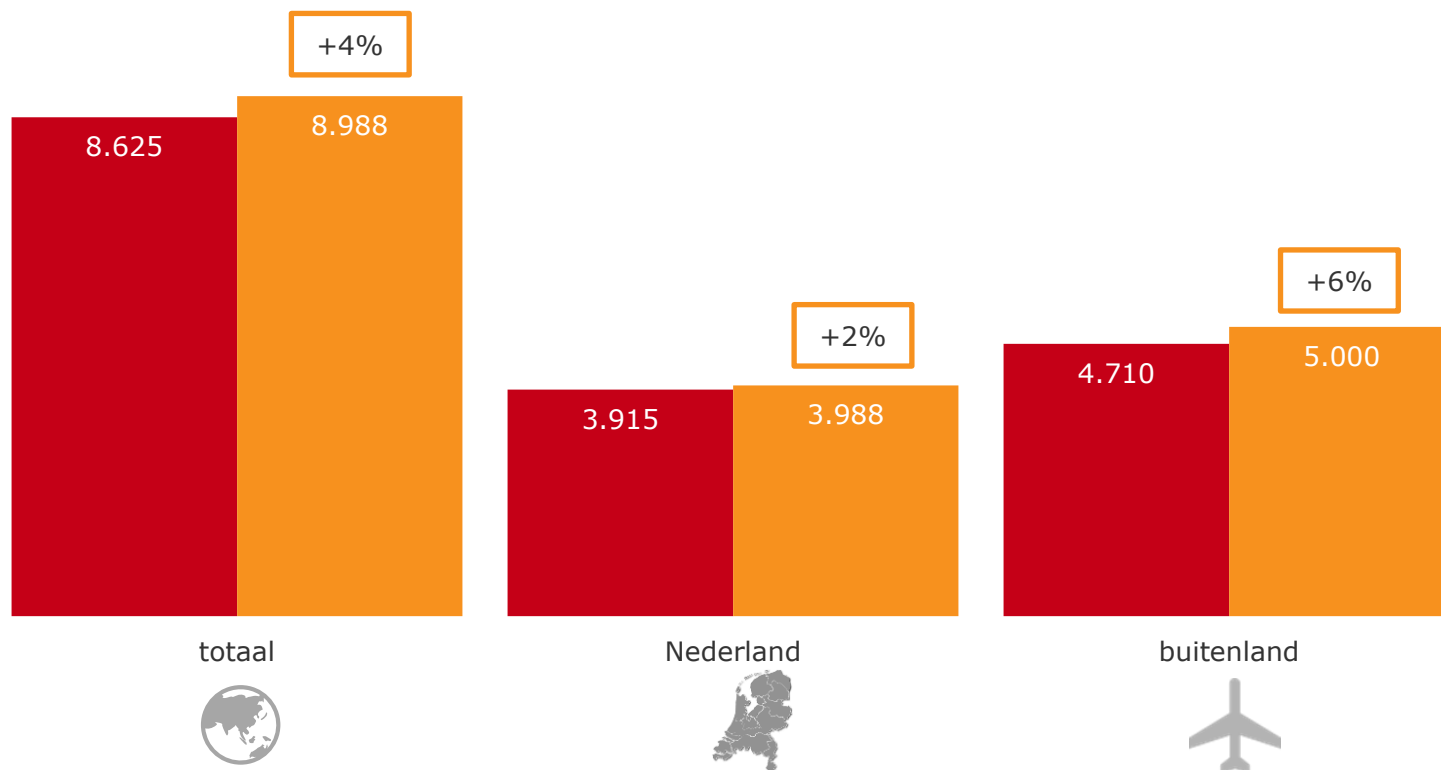
Basis: Nederlanders behorende tot de beroepsbevolking (18-65 jaar) die in het betreffende kwartaal ten minste één meerdaagse zakenreis in Nederland of één een- of meerdaagse zakenreis in het buitenland heeft ondernomen

Definitie frequentie zakenreizen

De frequentie drukt het gemiddelde aantal zakenreizen in het betreffende kwartaal per zakenreiziger uit.

Totaal aantal zakenreizen naar bestemming

In totaal hebben Nederlanders circa 9 miljoen zakenreizen ondernomen in 2019. Dit is een stijging van 4% ten opzichte van 2016. Zowel het aantal zakenreizen in Nederland als in het buitenland laten een stijging zien.

■ 2016 ■ 2019 (aantal zakenreizen x 1.000)

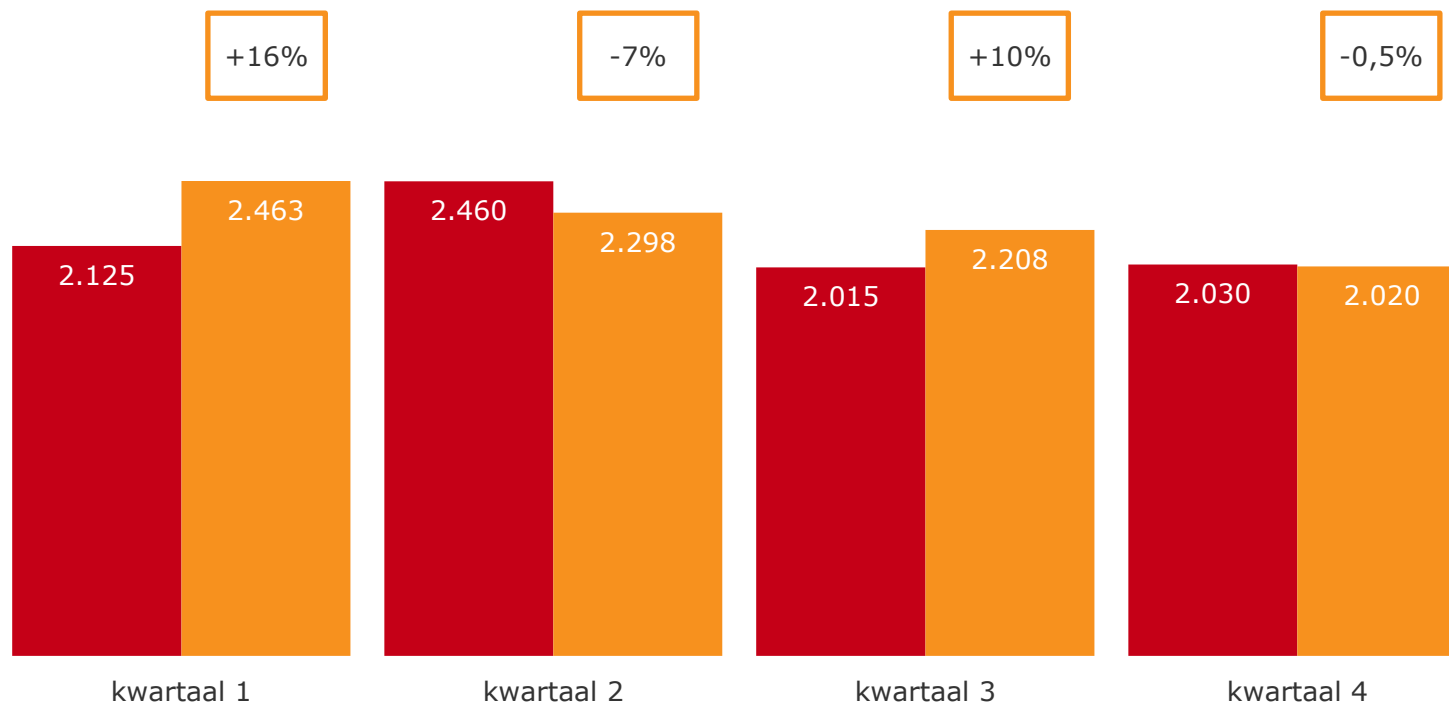
Basis: totaal aantal zakenreizen ondernomen door de Nederlandse beroepsbevolking (18-65 jaar)

Totaal aantal zakenreizen

Op basis van de participatie en frequentie wordt het werkelijke aantal ondernomen zakenreizen berekend.

Totaal aantal zakenreizen per kwartaal

De groei van het aantal binnen- en buitenlandse zakenreizen in 2019 is volledig toe te schrijven aan het eerste en derde kwartaal van 2016. Het aantal zakenreizen laat in het tweede kwartaal een daling van 7% zien. Ook in het vierde kwartaal zien we een zeer lichte daling.

■ 2016 ■ 2019 (aantal zakenreizen x 1.000)

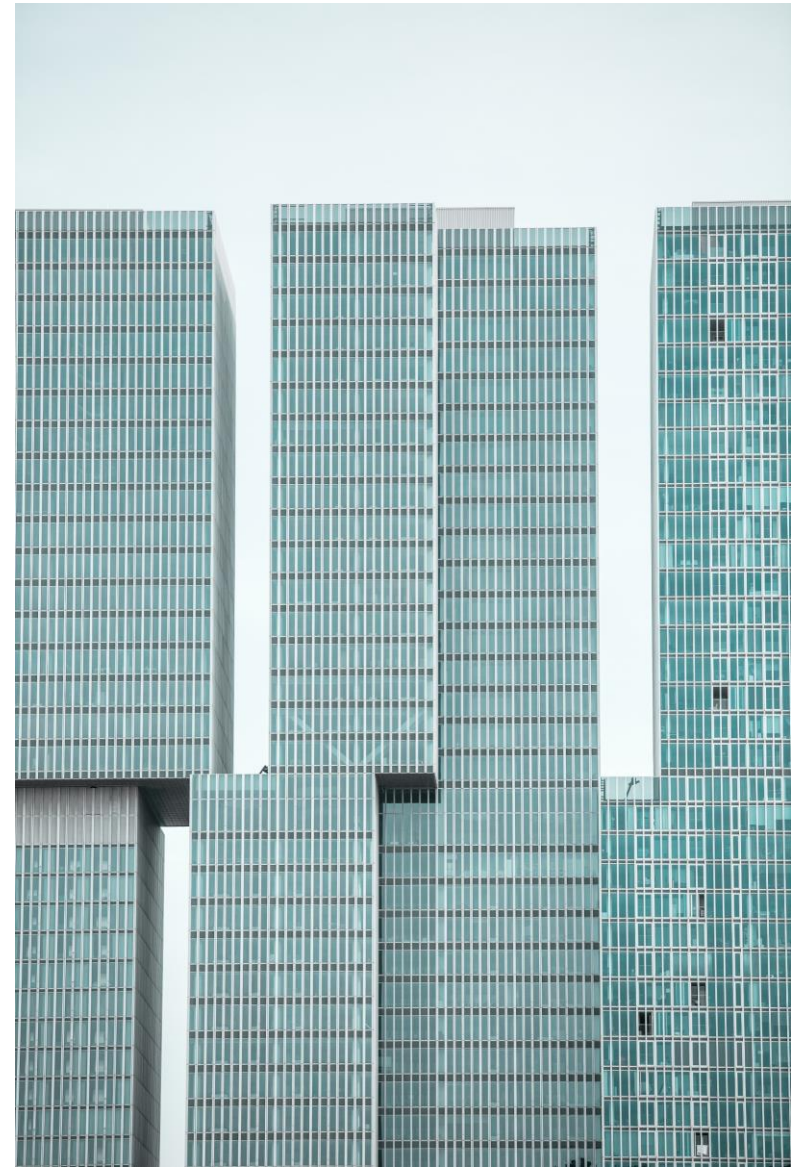
Basis: totaal aantal zakenreizen ondernomen door de Nederlandse beroepsbevolking (18-65 jaar)

Totaal aantal zakenreizen

Op basis van de participatie en frequentie wordt het werkelijke aantal ondernomen zakenreizen berekend.

2

Meerdaagse binnenlandse zakenreizen

Samenvatting binnenlandse zakenreizen

De kengetallen van binnenlandse zakenreizen in één oogopslag

In 2019 ondernamen Nederlanders circa **3,99 miljoen** meerdaagse binnenlandse zakenreizen

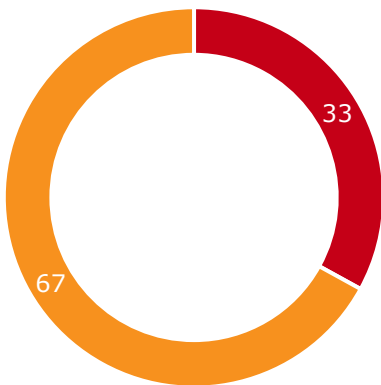

Ten opzichte van 2016 is het totaal aantal meerdaagse binnenlandse zakenreizen met **2%** gestegen.

Aantal overnachtingen binnenlandse zakenreizen: **6,8 miljoen**

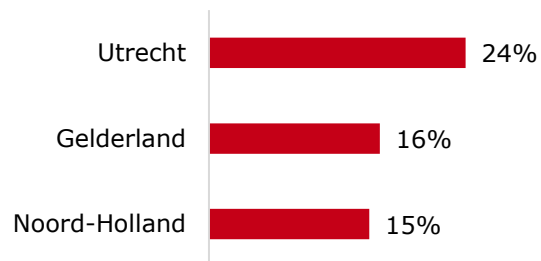
Type zakenreis (%)

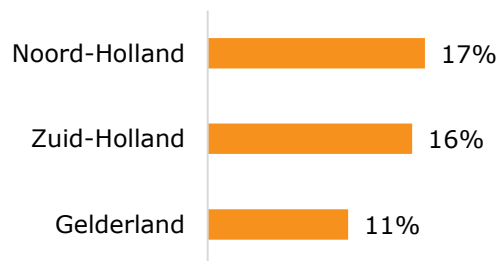
■ MICE*

■ individueel

Top 3 bestemmingen MICE*

Top 3 bestemmingen individueel

77%

15%

Top 5 typering binnenlandse zakenreis

1. Opleiding/training	22%
2. Vergadering	20%
3. Bezoek aan klanten	9%
4. Onderzoek, onderwijs, advisering	9%
5. Congres	7%

* MICE staat voor Meetings, Incentives, Conventions en Exhibitions

Omvang meerdaagse binnenlandse zakenreismarkt

Aantal zakenreizigers*

Aantal zakenreizen

Aantal overnachtingen

Q1
2016

Ruim **510.000 zakenreizigers** hebben in het eerste kwartaal van 2016 één of meerdere meerdaagse binnenlandse zakenreizen ondernomen.

Zij hebben in totaal **circa 1,15 miljoen** binnenlandse zakenreizen ondernomen.

In totaal ging dit gepaard met circa **2,00 miljoen overnachtingen**.

Q2
2016

Bijna **460.000 zakenreizigers** hebben in het tweede kwartaal één of meerdere meerdaagse binnenlandse zakenreizen ondernomen.

Zij hebben in totaal **circa 1,00 miljoen** binnenlandse zakenreizen ondernomen.

In totaal ging dit gepaard met **1,71 miljoen overnachtingen**.

Q3
2016

Bijna **435.000 zakenreizigers** hebben in het derde kwartaal één of meerdere meerdaagse binnenlandse zakenreizen ondernomen.

Zij hebben in totaal **circa 921.000** binnenlandse zakenreizen ondernomen.

In totaal ging dit gepaard met **1,56 miljoen overnachtingen**.

Q4
2016

Bijna **390.000 zakenreizigers** hebben in het vierde kwartaal één of meerdere meerdaagse binnenlandse zakenreizen ondernomen.

Zij hebben in totaal **circa 917.000** binnenlandse zakenreizen ondernomen.

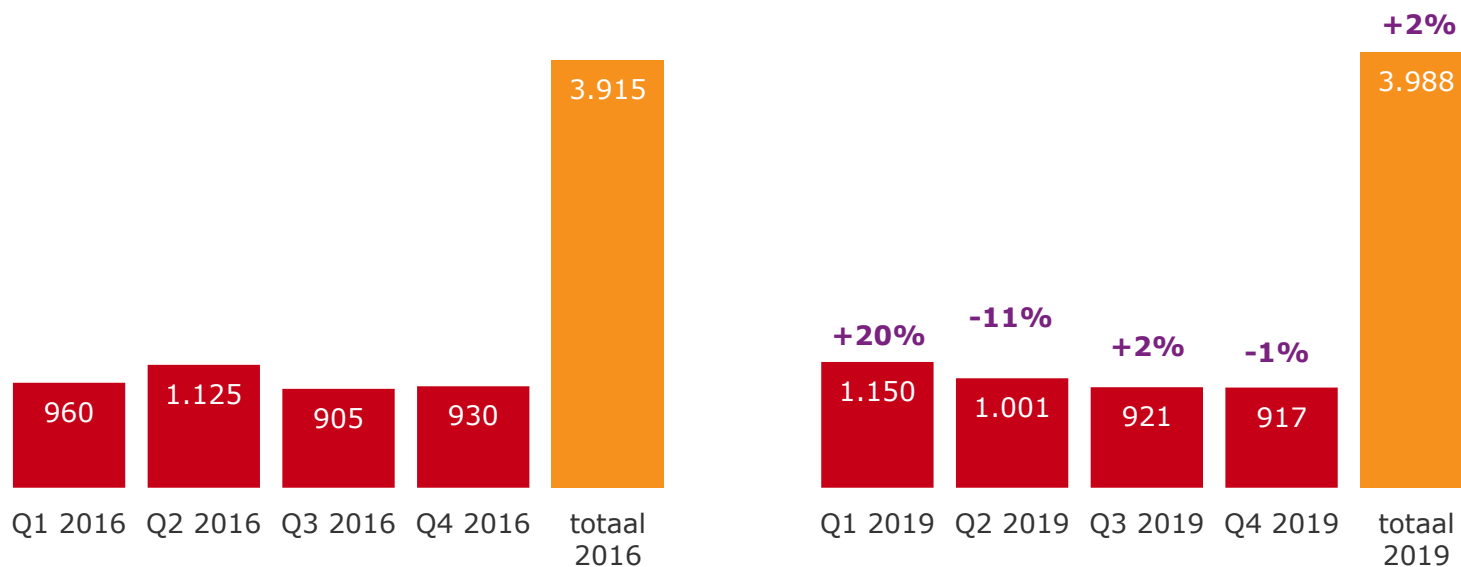
In totaal ging dit gepaard met **1,55 miljoen overnachtingen**.

* Aantallen zijn afgerond op 5.000-tallen

Omvang binnenlandse zakenreismarkt (2/2)

In totaal zijn er in 2019 circa 4 miljoen binnenlandse zakenreizen ondernomen. Dit is een groei van 2% ten opzichte van 2016. De groei is volledig toe te schrijven aan het eerste en derde kwartaal van 2019. Vooral in het tweede kwartaal van 2019 is een daling te zien in vergelijking met de vorige meting.

Aantal binnenlandse zakenreizen (x 1.000, afgerond op 5.000-tallen):

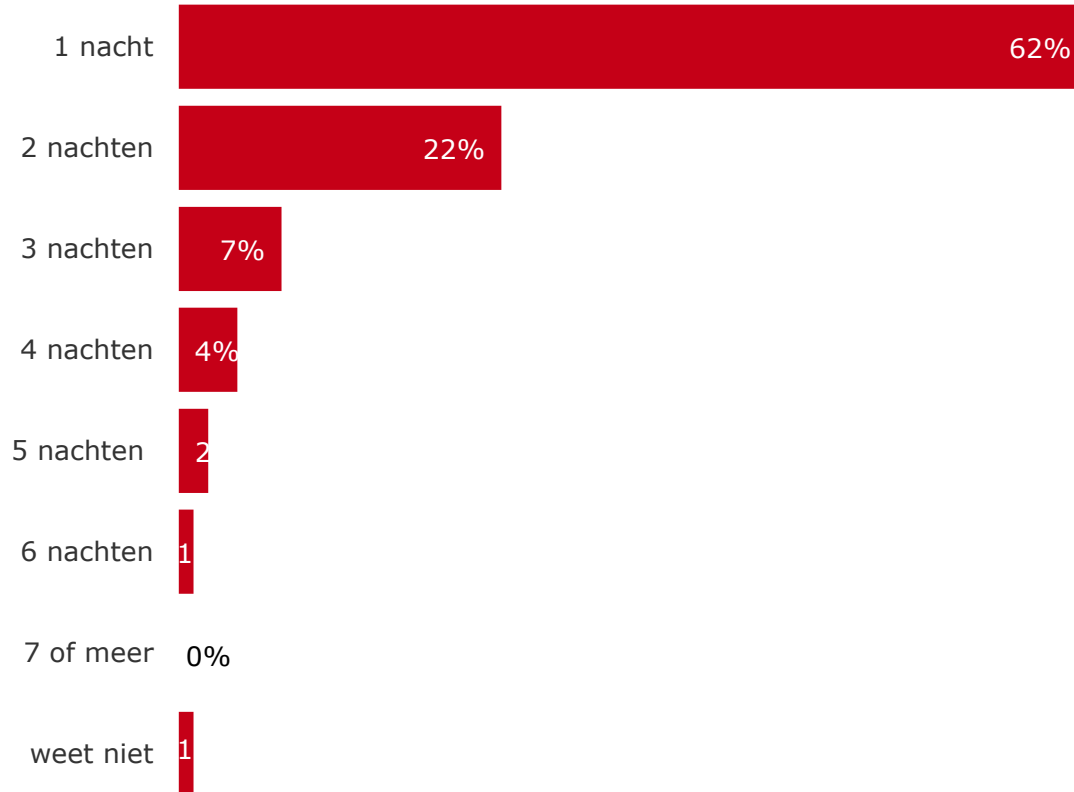

Basis: meerdaagse binnenlandse zakenreizen ondernomen door de Nederlandse beroepsbevolking (18-65 jaar)

x% De percentages boven de figuur geven de ontwikkeling weer t.o.v. periode 2016

Duur binnenlandse zakenreis

Ruim zes op de tien meerdaagse binnenlandse zakenreizen in 2019 kende 1 overnachting. De gemiddelde duur van een meerdaagse zakenreis bedroeg 1,7 nachten (2,7 dagen). Dit resulteert in een totaal van 6,8 miljoen overnachtingen tijdens binnenlandse zakenreizen.

**De gemiddelde duur van
meerdaagse binnenlandse
zakenreizen in 2019:**

1,7 nachten

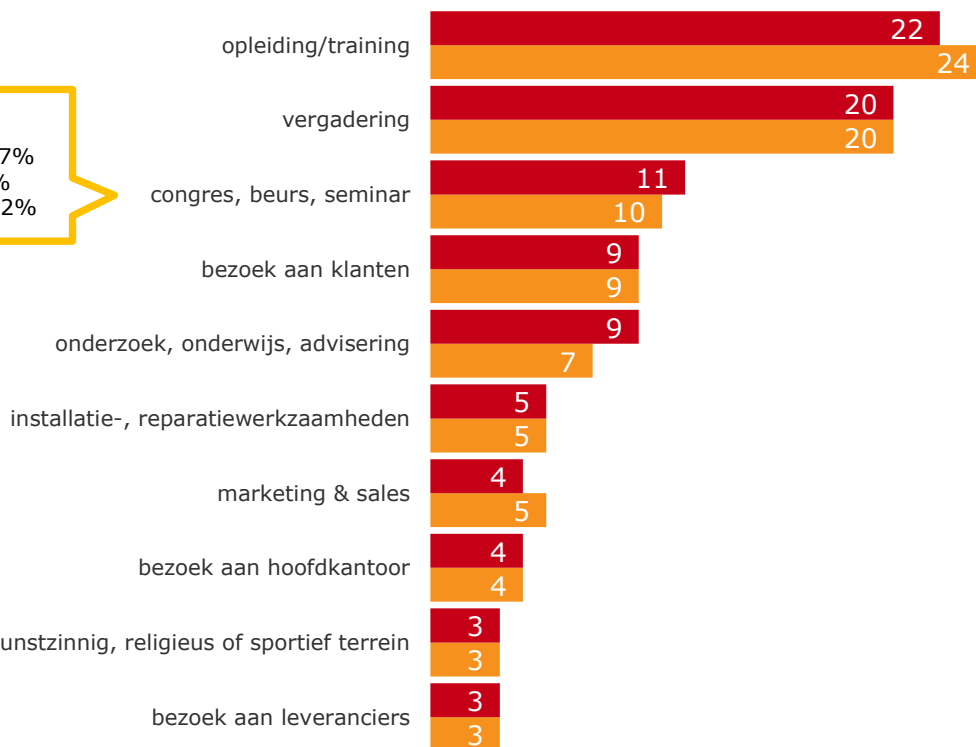
Dit is gelijk aan 2016.

Basis: meerdaagse binnenlandse zakenreizen ondernomen door de Nederlandse beroepsbevolking (18-65 jaar)

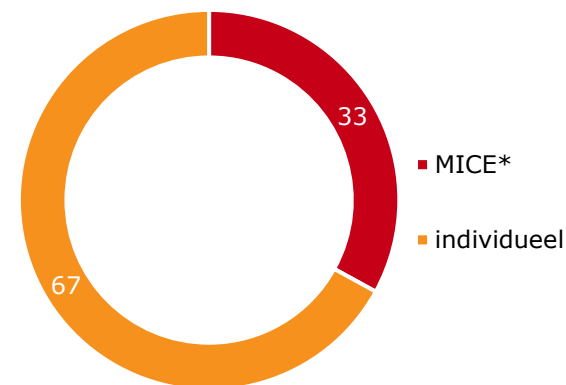
Top 10 typering binnenlandse zakenreis

De meeste binnenlandse zakenreizen worden ondernomen i.v.m. een opleiding of training (22%), gevolgd door een vergadering (20%). De top 10 blijft onveranderd sinds 2016. Ook in 2019 is ruim een derde van de meerdaagse binnenlandse zakenreizen een MICE* zakenreis.

2019:
congres 7%
beurs 2%
seminar 2%

Type zakenreis (%)

In 2016 betref 35% van de meerdaagse binnenlandse zakenreizen een MICE zakenreis.

■ 2019 ■ 2016 (in %)

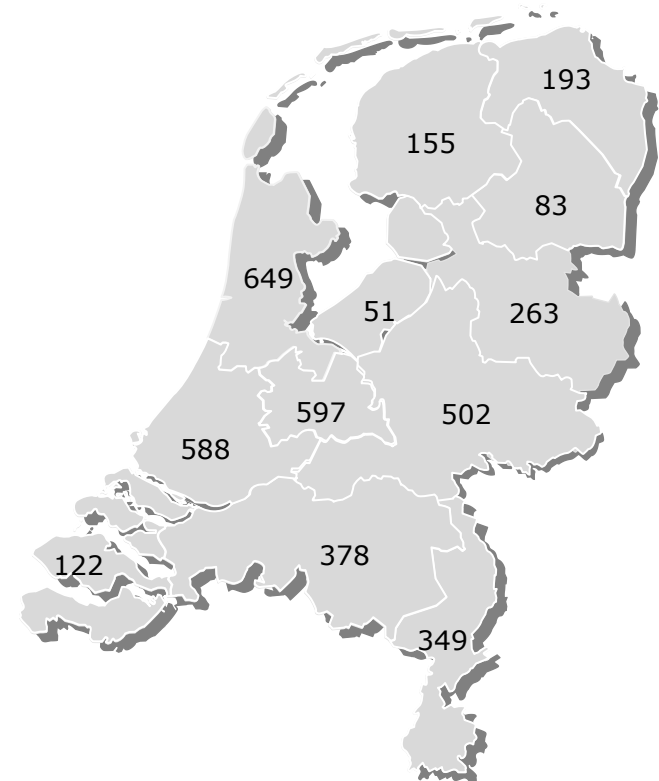
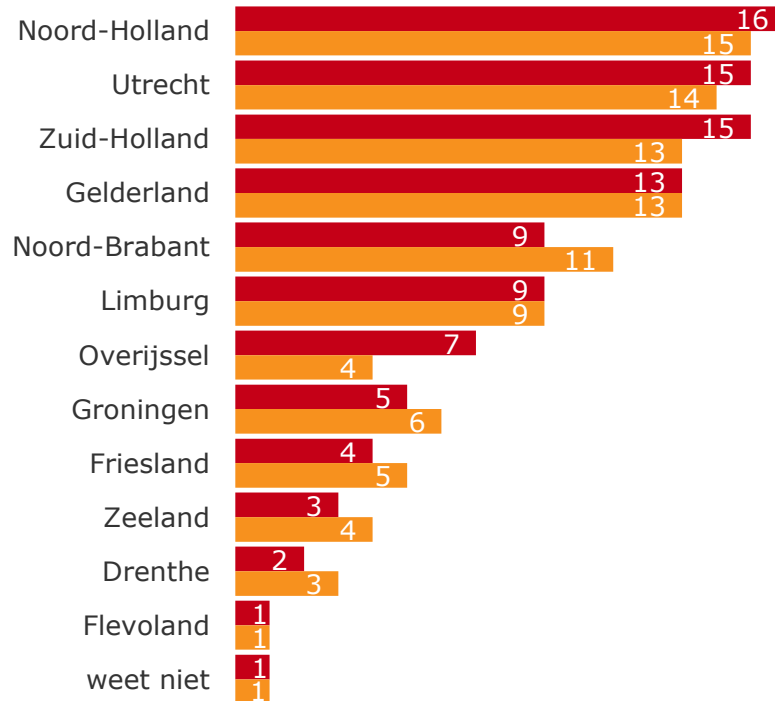
Basis: meerdaagse binnenlandse zakenreizen ondernomen door de Nederlandse beroepsbevolking (18-65 jaar)

* MICE staat voor Meetings, Incentives, Conventions en Exhibitions

Bestemming binnenlandse zakenreis

Binnenlandse zakenreizen worden relatief veel in de provincies Noord-Holland, Utrecht, Zuid-Holland en Gelderland ondernomen.

binnenlandse zakenreizen (x 1.000)

■ 2019 ■ 2016

Basis: meerdaagse binnenlandse zakenreizen ondernomen door de Nederlandse beroepsbevolking (18-65 jaar)

Meer informatie over resultaten per provincie? Zie tabellensets voor alle resultaten uitgesplitst naar provincie

Bestemming binnenlandse zakenreizen naar type

MICE* reizen worden vooral georganiseerd in Utrecht en Gelderland.

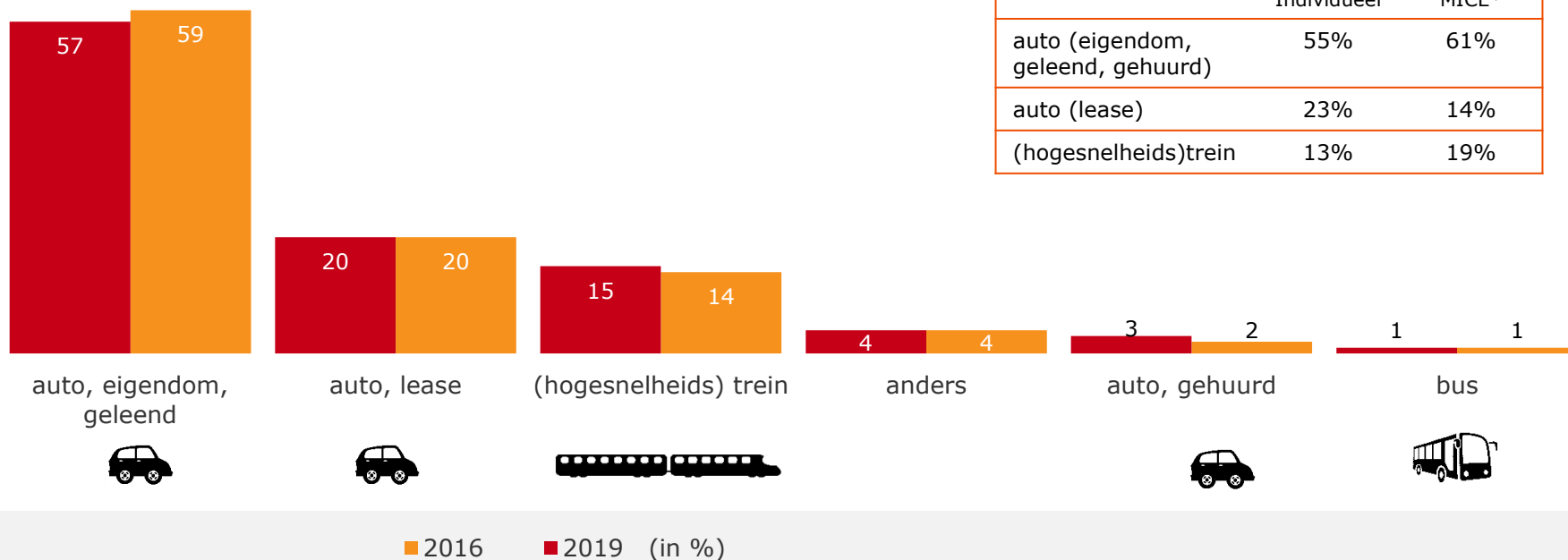
Provincie waarin is overnacht	Totaal aantal zakenreizen (x 1.000)	Aandeel MICE*	Totaal aantal overnachtingen (x 1.000)	Aantal overnachtingen per zakenreis
Groningen	193	18%	379	2,0
Friesland	155	13%	295	1,9
Drenthe	83	24%	154	1,9
Overijssel	263	32%	388	1,5
Gelderland	502	43%	859	1,7
Flevoland	51	16%	110	2,2
Utrecht	597	53%	917	1,5
Noord-Holland	649	30%	1.111	1,7
Zuid-Holland	588	29%	1.085	1,8
Zeeland	122	24%	230	1,9
Noord-Brabant	378	32%	680	1,8
Limburg	349	25%	534	1,5
Totaal	3.988	33%	6.816	1,7

Basis: meerdaagse binnenlandse zakenreizen ondernomen door de Nederlandse beroepsbevolking (18-65 jaar)

* MICE staat voor Meetings, Incentives, Conventions en Exhibitions

Vervoer binnenlandse zakenreizen

Acht op de tien binnenlandse zakenreizen wordt met de auto ondernomen. Voor MICE zakenreizen wordt vaker met de trein gereisd.

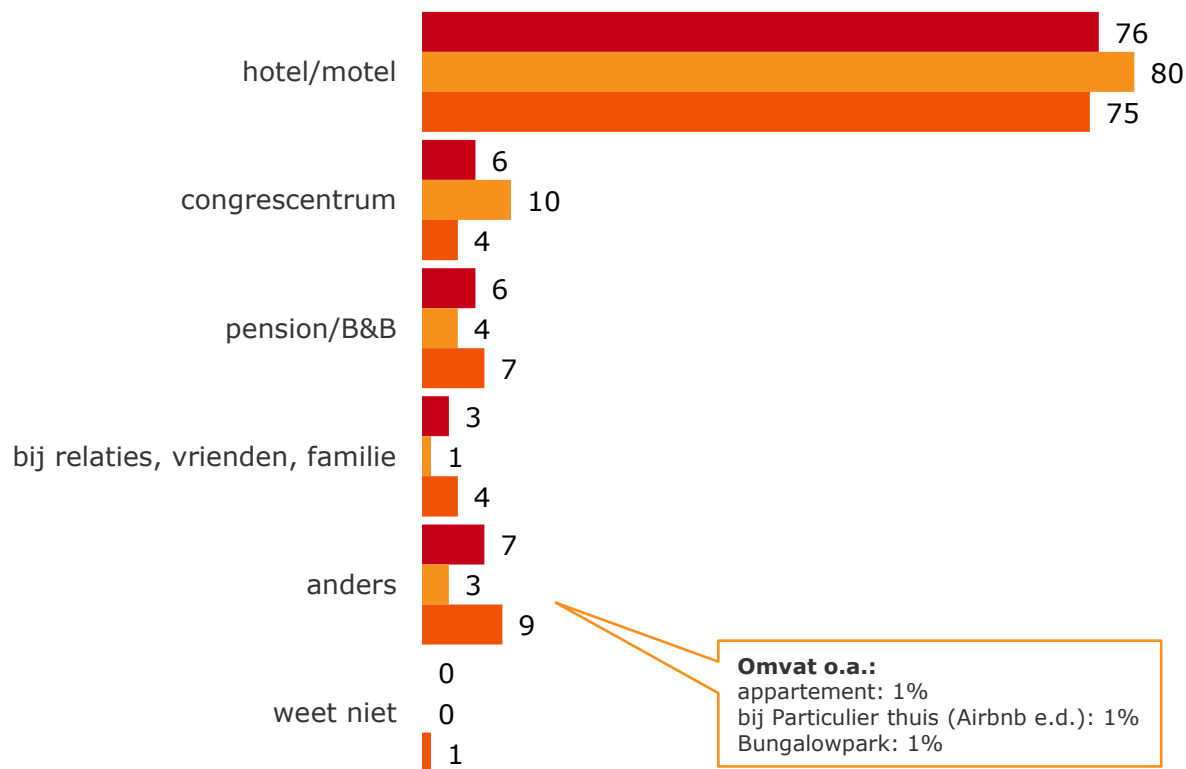

Basis: meerdaagse binnenlandse zakenreizen ondernomen door de Nederlandse beroepsbevolking (18-65 jaar)

* MICE staat voor Meetings, Incentives, Conventions en Exhibitions

Verblijf binnenlandse zakenreizen

Tijdens bijna acht op de tien zakenreizen in Nederland wordt in een hotel/motel overnacht.

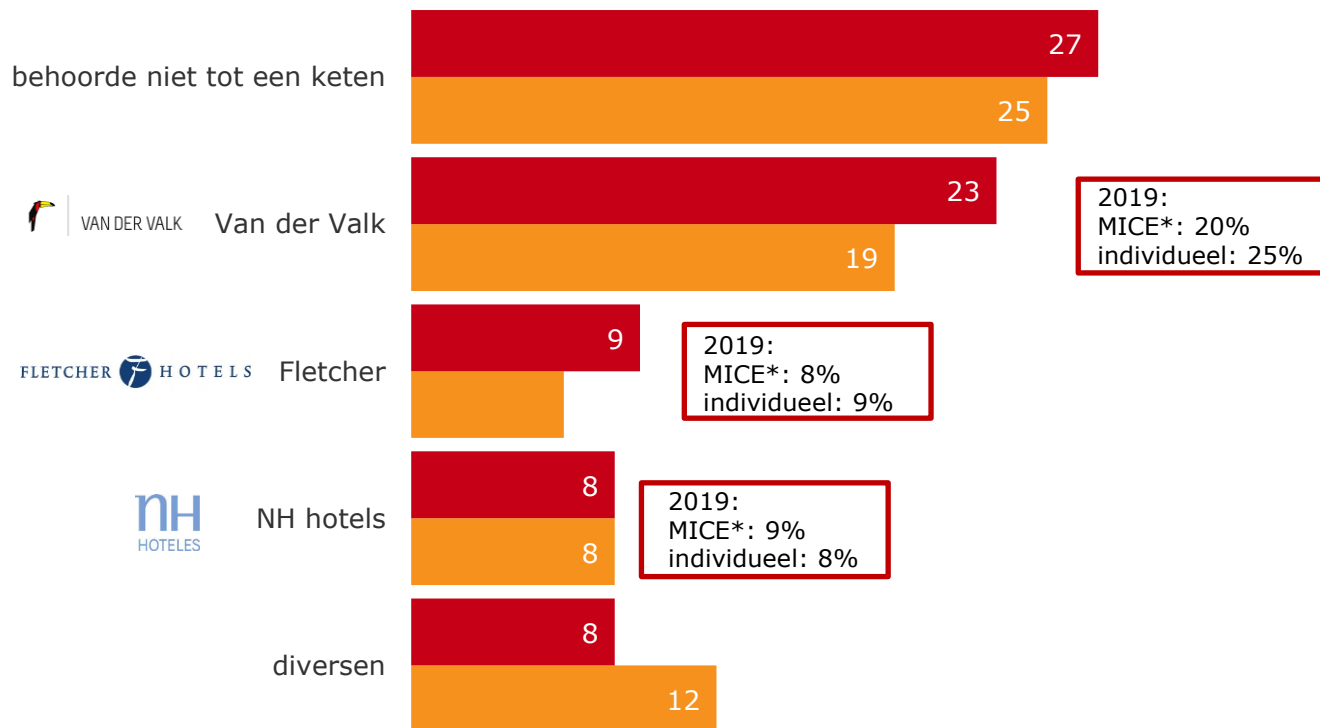
■ totaal ■ MICE ■ individueel (in %)

Basis: meerdaagse binnenlandse zakenreizen ondernomen door de Nederlandse beroepsbevolking (18-65 jaar)
Sinds 2019 nieuwe antwoordopties waardoor vergelijking met 2016 niet mogelijk is

* MICE staat voor Meetings, Incentives, Conventions en Exhibitions

Top 5 hotelketen binnenlandse zakenreizen

Drie kwart van de overnachtingen bij binnenlandse zakenreizen werd gedaan in een hotel behorende tot een keten. Van der Valk kent net als in 2016 het hoogste aandeel.

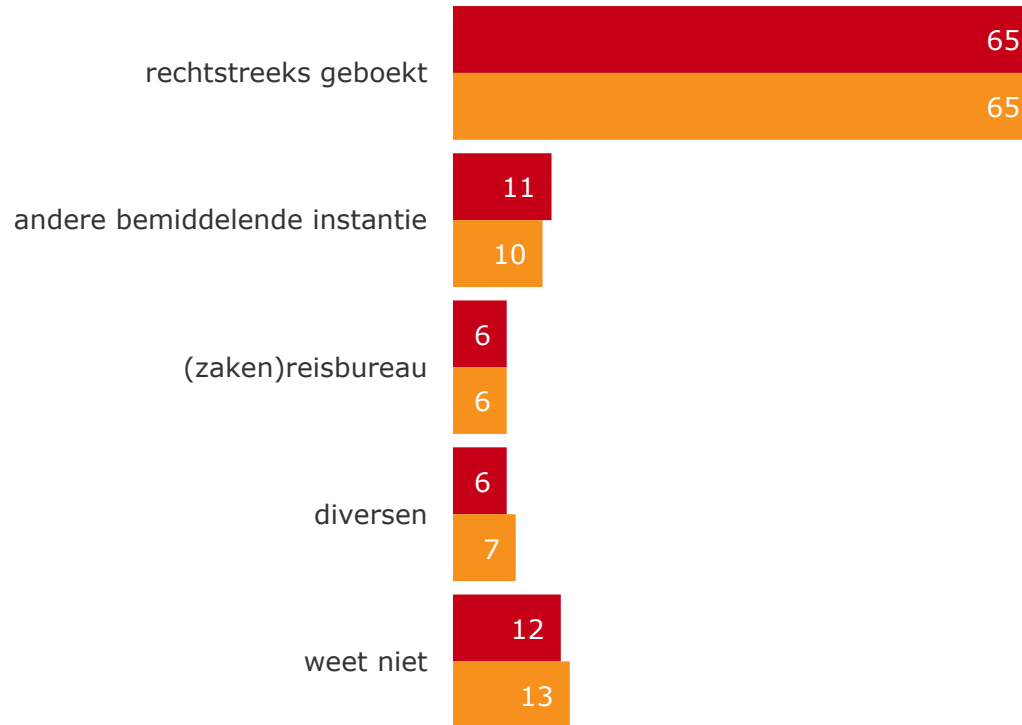

Basis: meerdaagse binnenlandse zakenreizen ondernomen door de Nederlandse beroepsbevolking (18-65 jaar) waarbij is verbleven in een hotel/motel

* MICE staat voor Meetings, Incentives, Conventions en Exhibitions

Boekingsinstantie verblijf

Bij circa twee derde van de binnenlandse (meerdaagse) zakenreizen wordt de accommodatie rechtstreeks geboekt.

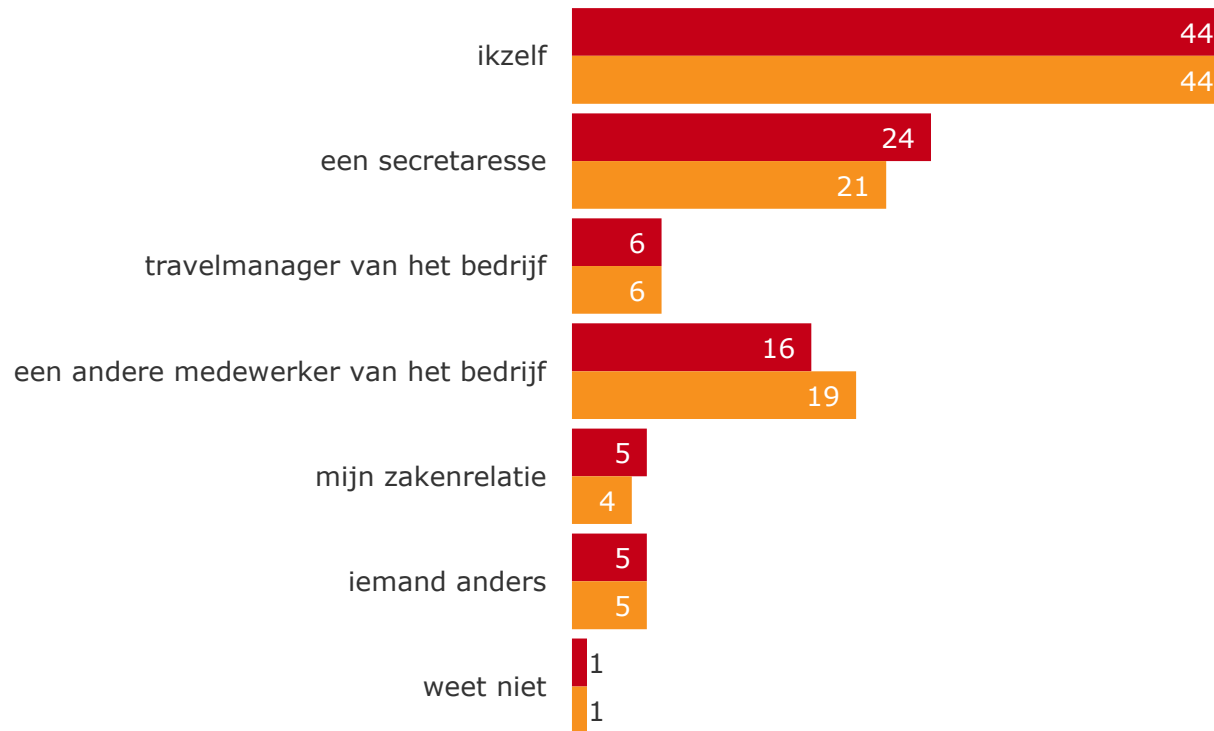

■ 2019 ■ 2016 (in %)

Basis: meerdaagse binnenlandse zakenreizen ondernomen door de Nederlandse beroepsbevolking (18-65 jaar)

Organisator verblijf

Ten opzichte van 2016 zijn er geen opmerkelijke verschillen. Het verblijf tijdens een binnenlandse zakenreis wordt ook in 2019 in de meeste gevallen door de zakenreiziger zelf geboekt.

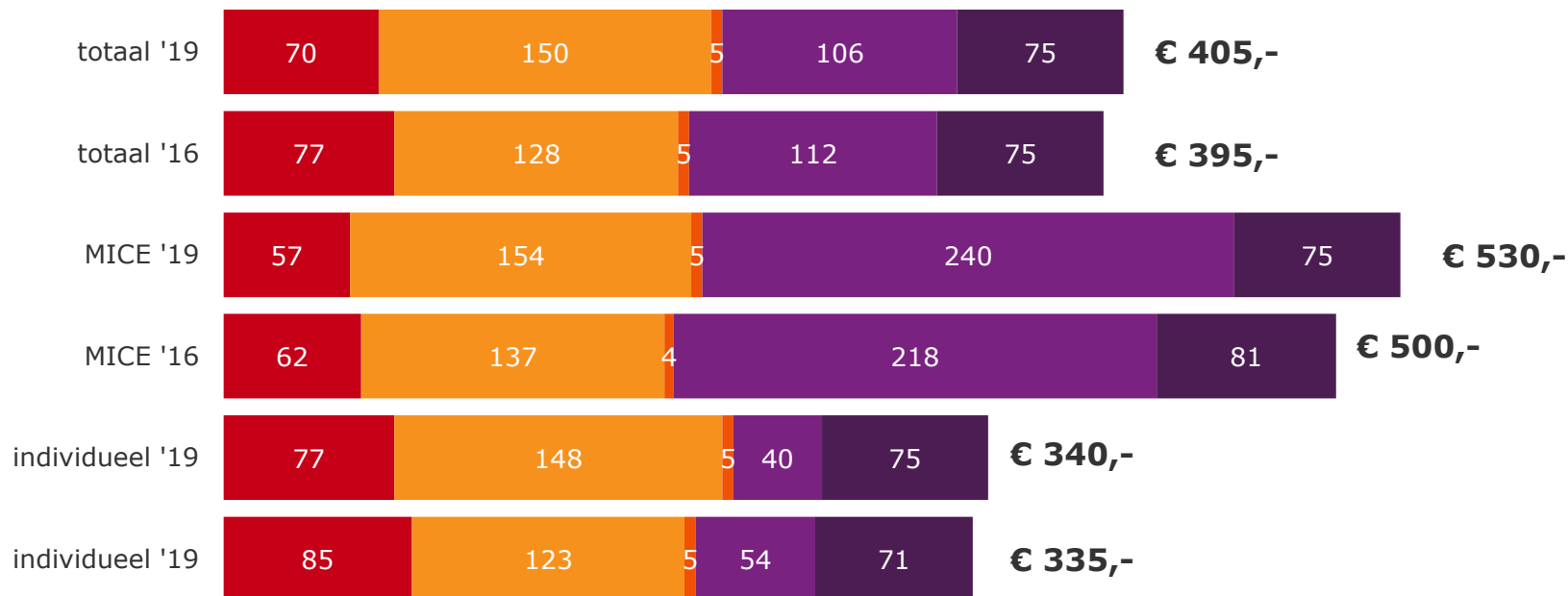

■ 2019 ■ 2016 (in %)

Basis: meerdaagse binnenlandse zakenreizen ondernomen door de Nederlandse beroepsbevolking (18-65 jaar)

Bestedingen

Aan een binnenlandse zakenreis wordt gemiddeld circa 405 euro per persoon uitgegeven, wat iets meer is dan in 2016. De bestedingen van MICE reizigers liggen net als in 2016 hoger dan die van individuele zakenreizigers.

■ vervoerskosten
 ■ verblijfskosten
 ■ parkeerkosten
 ■ deelname-/ congresfee
 ■ overige kosten

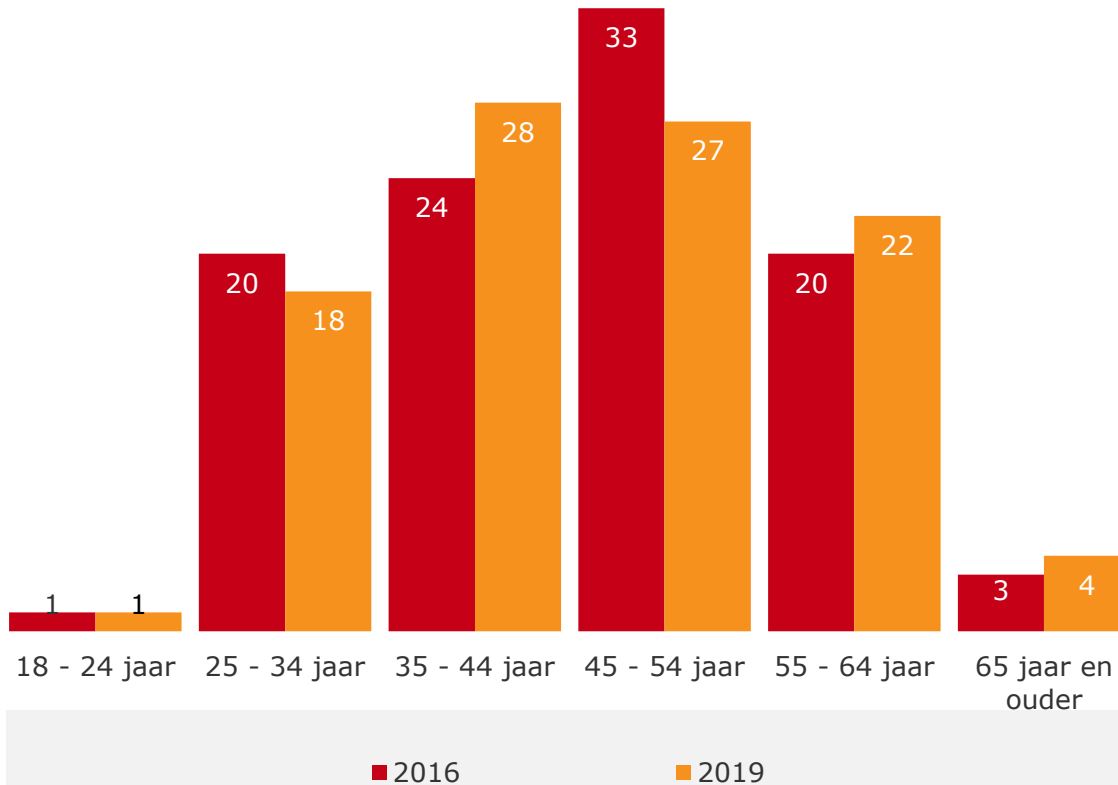
Basis: meerdaagse binnenlandse zakenreizen ondernomen door de Nederlandse beroepsbevolking

Bestedingen aan vervoer en verblijf die niet bekend waren, zijn geïmputeerd om een volledig beeld weer te geven van de bestedingen.

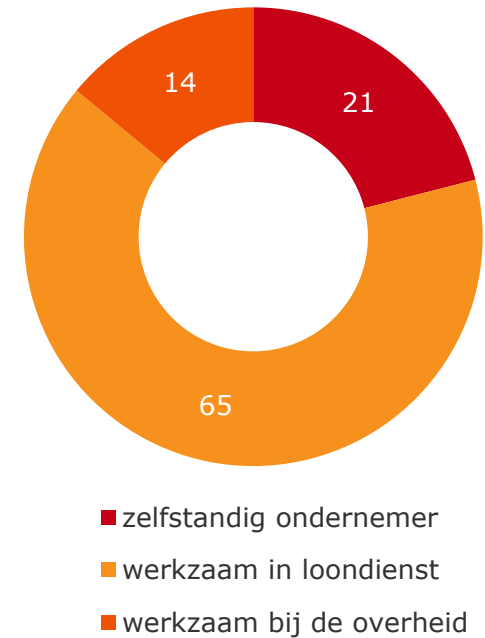
Profiel van de binnenlandse zakenreiziger

In tegenstelling tot 2016 zijn de meeste zakenreizigers in 2019 tussen de 35 en 44 jaar oud. Toch is alsnog meer dan de helft boven de 45 jaar oud. Ruim twee derde van de binnenlandse zakenreizigers is werkzaam in loondienst.

Leeftijd binnenlandse zakenreizigers

Werksituatie binnenlandse zakenreizigers

(in %)

Basis: Nederlanders behorende tot de beroepsbevolking (18-65 jaar) die in 2016 of 2019 een zakenreis in Nederland hebben ondernomen

3

Imago zakelijke bestemmingen

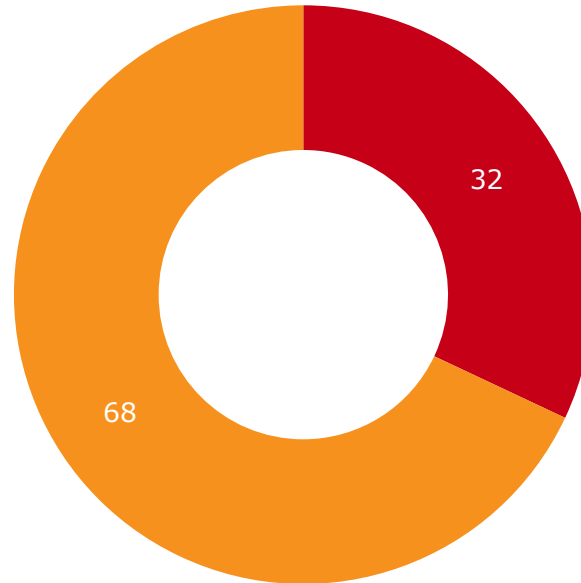
Imago steden en provincies als zakelijke bestemming

Achtergrond

Na afloop van de metingen van het ContinuZakenreisOnderzoek is er een aanvullend onderzoek uitgevoerd onder zakenreizigers die zelf wel eens betrokken zijn geweest bij het organiseren van een externe zakelijke bijeenkomst. Aan hen is gevraagd naar de aantrekkelijkheid van provincies en verschillende Nederlandse steden als zakelijke bestemming. Daarnaast is een aantal zakelijke imago-aspecten voorgelegd. In totaal hebben circa 671 organisatoren deelgenomen aan dit aanvullend onderzoek. Het onderzoek vond plaats in februari 2020.

Organisatoren externe bijeenkomsten in Nederland

Net als in 2016 heeft circa 3 op de 10 binnenlandse zakenreizigers wel eens extern een zakelijke bijeenkomst in Nederland georganiseerd in 2019.

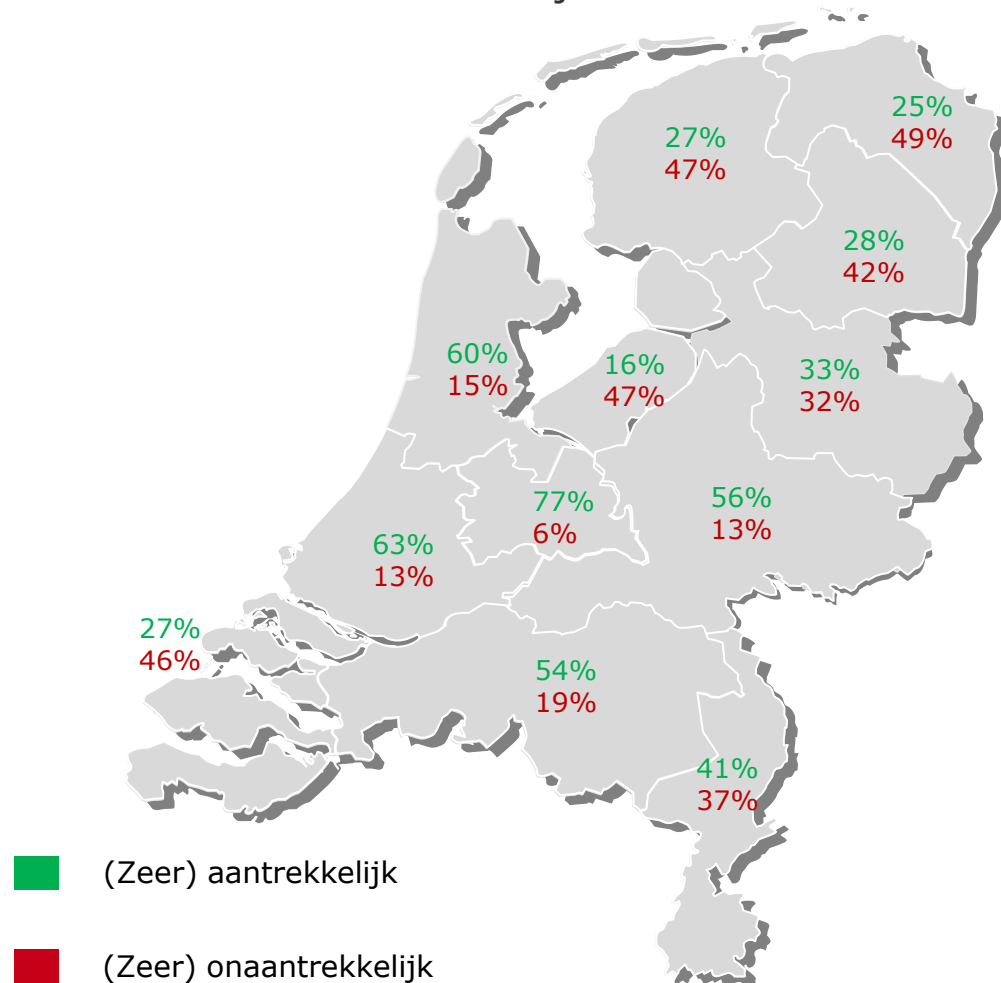
■ ja ■ nee

Basis: Nederlanders behorende tot de beroepsbevolking (18-65 jaar) die in 2016 een zakenreis in Nederland hebben ondernomen
Vraagstelling: Heeft u zelf wel eens extern een zakelijke bijeenkomst georganiseerd?

* Met extern wordt een externe verhuurbare ruimte bedoeld bestemd voor het (specifieke) doel zakelijk bijeenkomen

Aantrekkelijkheid provincies als zakelijke bestemming

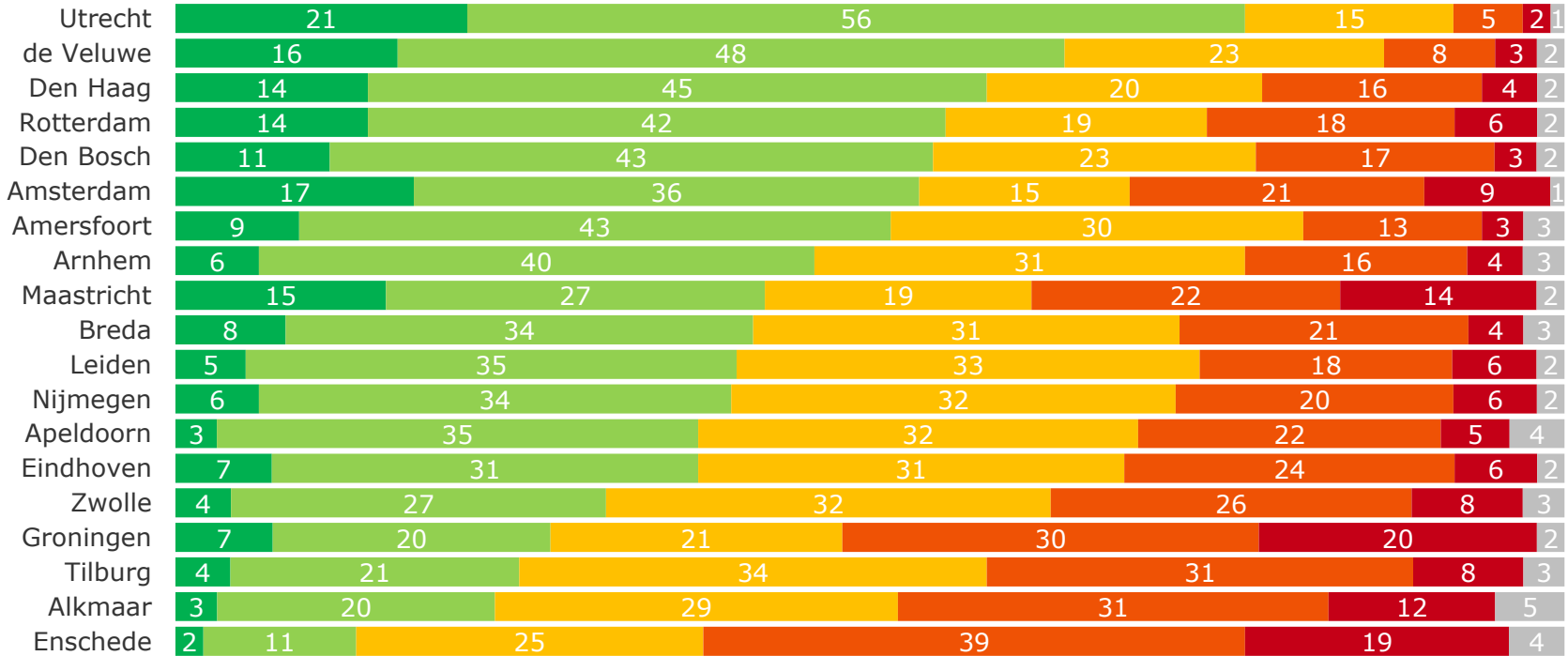
Utrecht is in de ogen van de zakelijke bezoeker net als in 2016 verreweg de aantrekkelijkste provincie als bestemming voor zakelijke bijeenkomsten. Groningen, Friesland en Flevoland worden als minst aantrekkelijk ervaren.

Provincie	(zeer) aantrekkelijk in 2016
Groningen	19%
Friesland	25%
Drenthe	30%
Overijssel	35%
Flevoland	17%
Gelderland	54%
Utrecht	69%
Noord-Holland	50%
Zuid-Holland	54%
Zeeland	25%
Noord-Brabant	49%
Limburg	41%

Aantrekkelijkheid steden/regio's als zakelijke bestemming

De stad Utrecht scoort net als de gelijknamige provincie het beste als het aankomt op aantrekkelijkheid voor zakelijk bezoek.

■ zeer aantrekkelijk ■ aantrekkelijk
■ noch aantrekkelijk/noch niet aantrekkelijk ■ niet aantrekkelijk
■ helemaal niet aantrekkelijk ■ weet niet (in %)

Basis: zakenreizigers die wel eens een externe zakelijke bijeenkomst hebben georganiseerd in Nederland
 Vraagstelling: Kunt u voor iedere stad aangeven hoe aantrekkelijk/onaantrekkelijk u deze stad vindt als bestemming voor zakelijke bijeenkomsten?

Imago van steden als zakelijke bestemming

Voorgelegde aspecten:

Ruim aanbod van goede vergaderlocaties/congresfaciliteiten

Goed bereikbaar

Prettige sfeer/uitstraling

Veel mogelijkheden tot invulling van vrije tijd

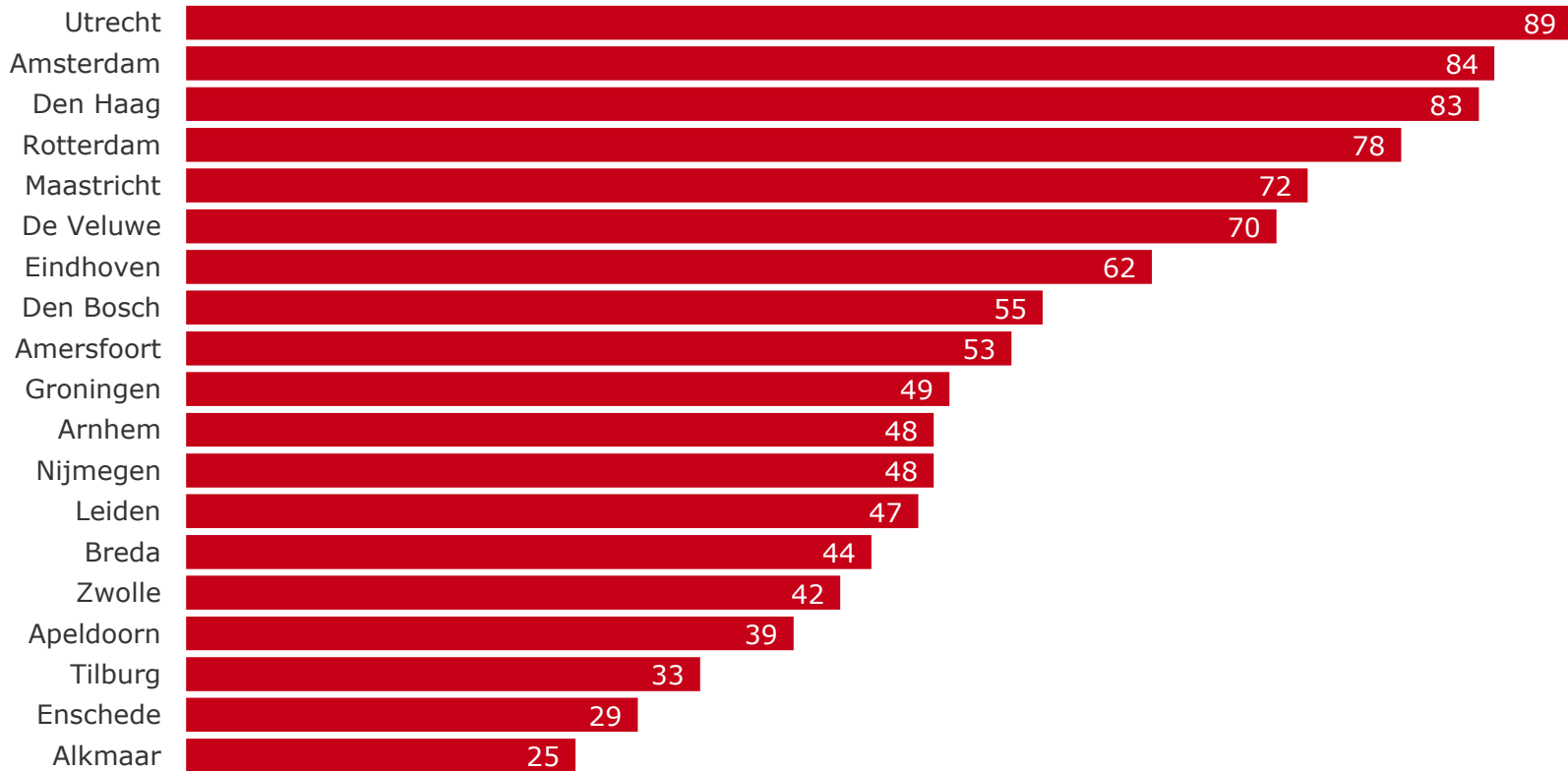
Goede overnachtingsmogelijkheden

Het imago van steden als zakelijke bestemming is gemeten op de vijf aspecten, zoals weergegeven in de tabel hiernaast.

Elke organisator van zakelijke bijeenkomsten heeft voor de aspecten aangegeven in hoeverre hij of zij deze aspecten vindt passen bij vijf aselect gekozen steden (past zeer slecht, past slecht, past noch goed/noch slecht, past goed, past zeer goed). Men hoefde deze steden niet al eens in het verleden vanuit een zakelijk perspectief te hebben bezocht. Het ging puur om het beeld wat de congresorganisatoren hebben van de stad.

Ruim aanbod van goede vergaderlocaties/congresfaciliteiten

De vier grootste steden ontvangen de meest positieve score als het gaat om het aanbod van goede vergaderlocaties/congresfaciliteiten.

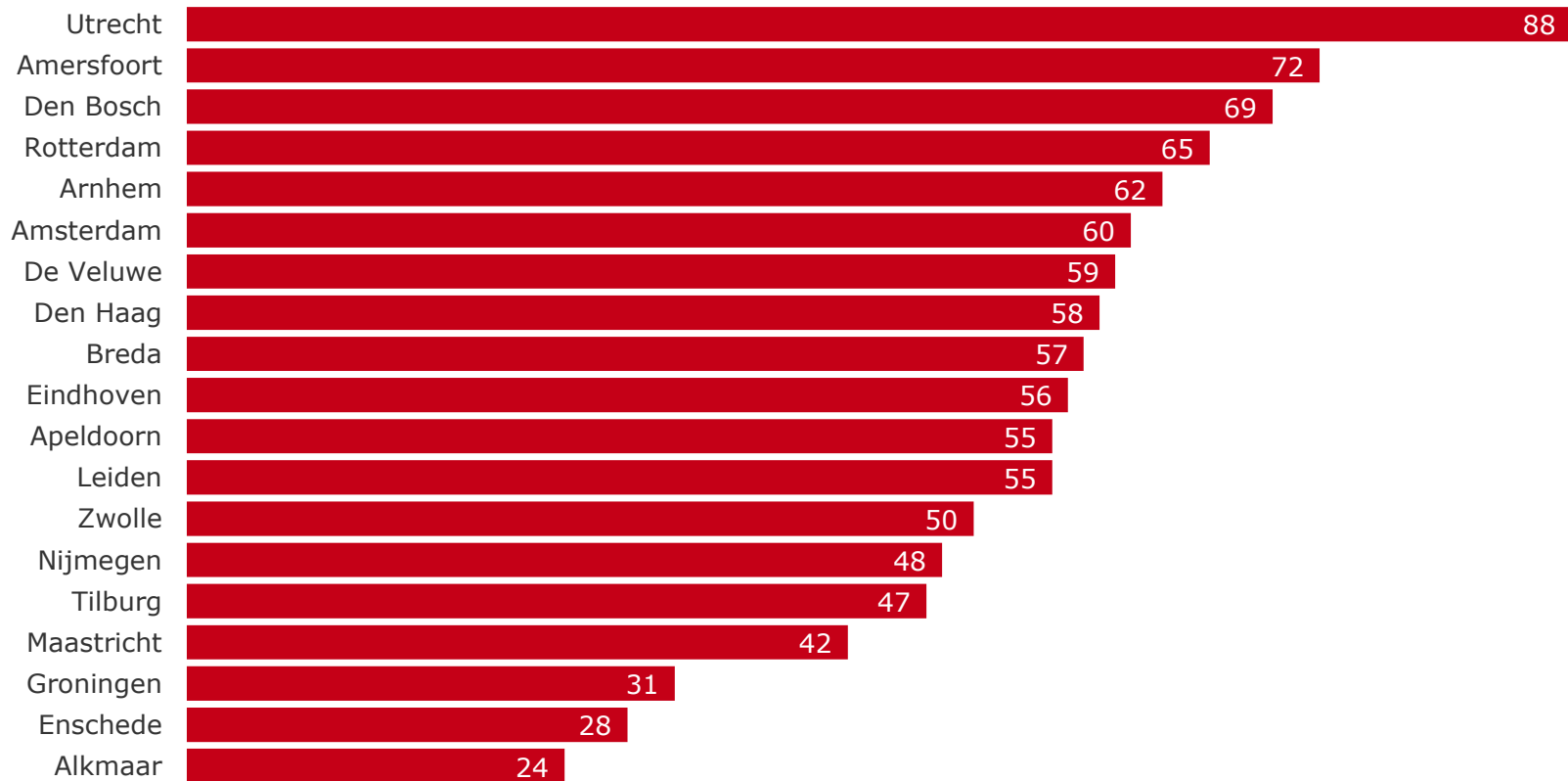

■ % past zeer goed + past goed

Basis: zakenreizigers die wel eens een externe zakelijke bijeenkomst hebben georganiseerd in Nederland.

Goed bereikbaar

Utrecht wordt verreweg als de best bereikbare stad ervaren.

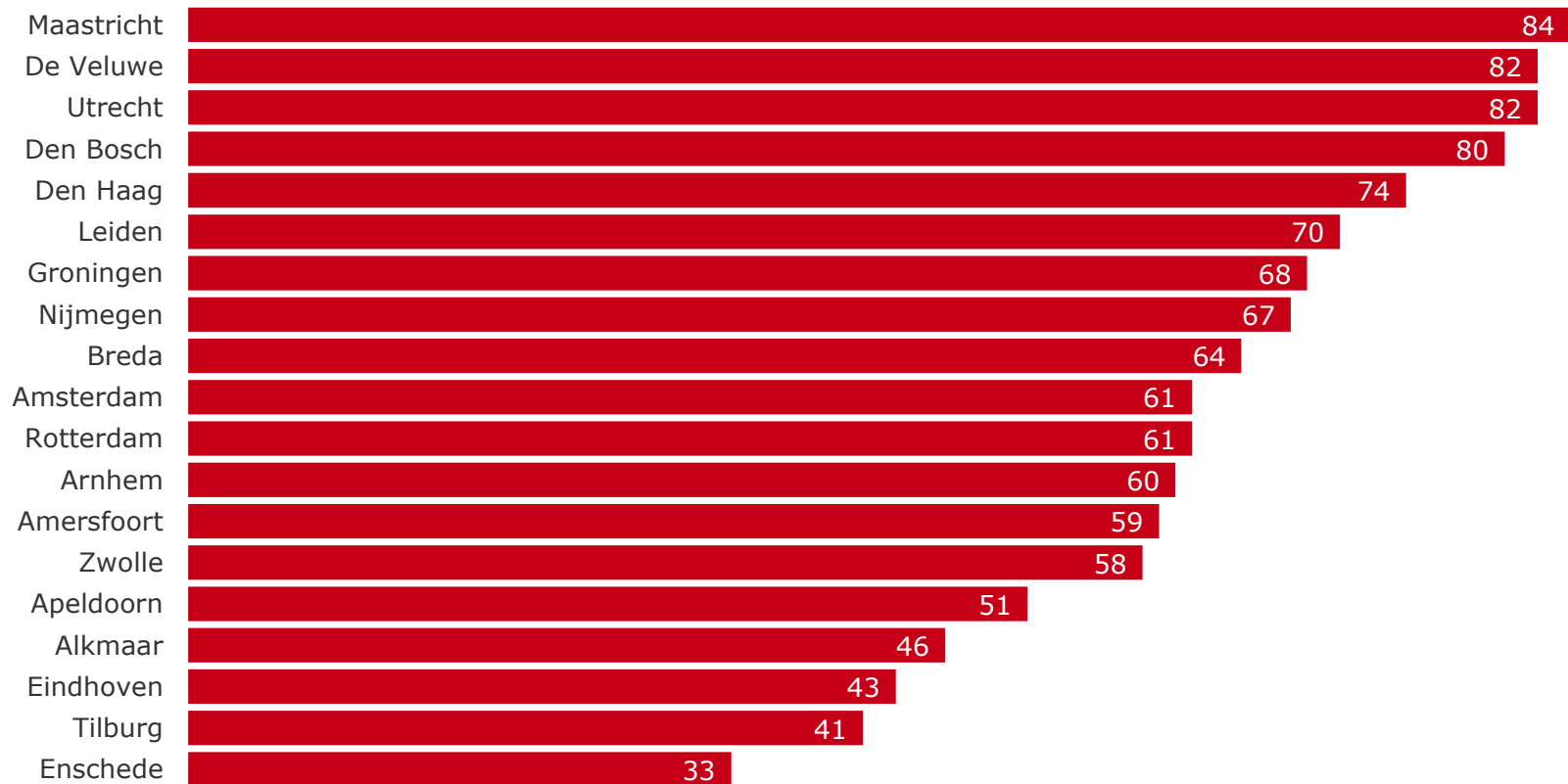

■ (% past zeer goed + past goed)

Basis: zakenreizigers die wel eens een externe zakelijke bijeenkomst hebben georganiseerd in Nederland.

Prettige sfeer/uitstraling

Maastricht ontvangt de hoogste score op 'prettige sfeer/uitstraling'.

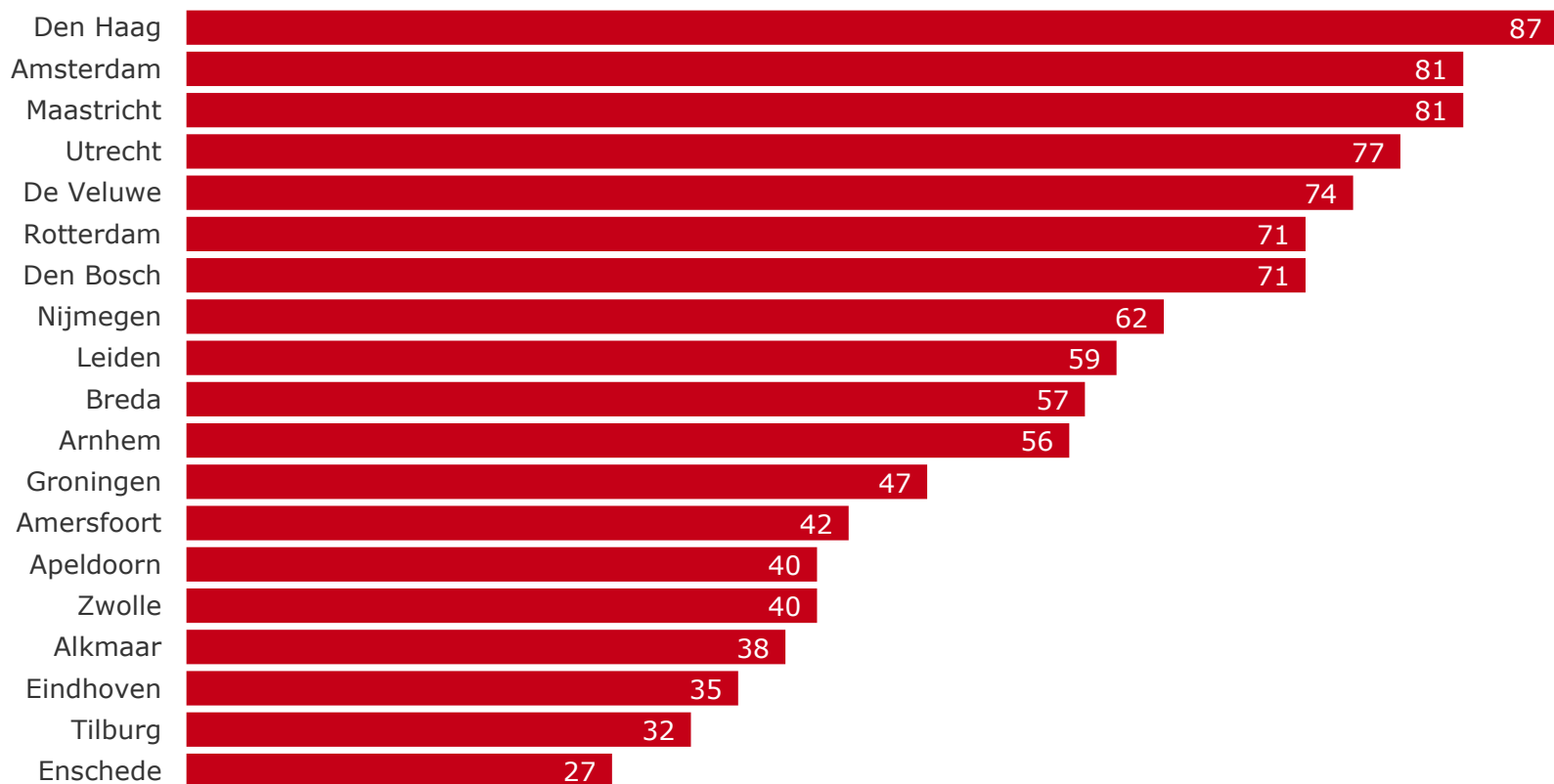

■ % past zeer goed + past goed

Basis: zakenreizigers die wel eens een externe zakelijke bijeenkomst hebben georganiseerd in Nederland.

Veel mogelijkheden tot invulling van uw vrijetijd

Den Haag ervaart men als de stad met de meeste mogelijkheden tot het invullen van de vrije tijd.

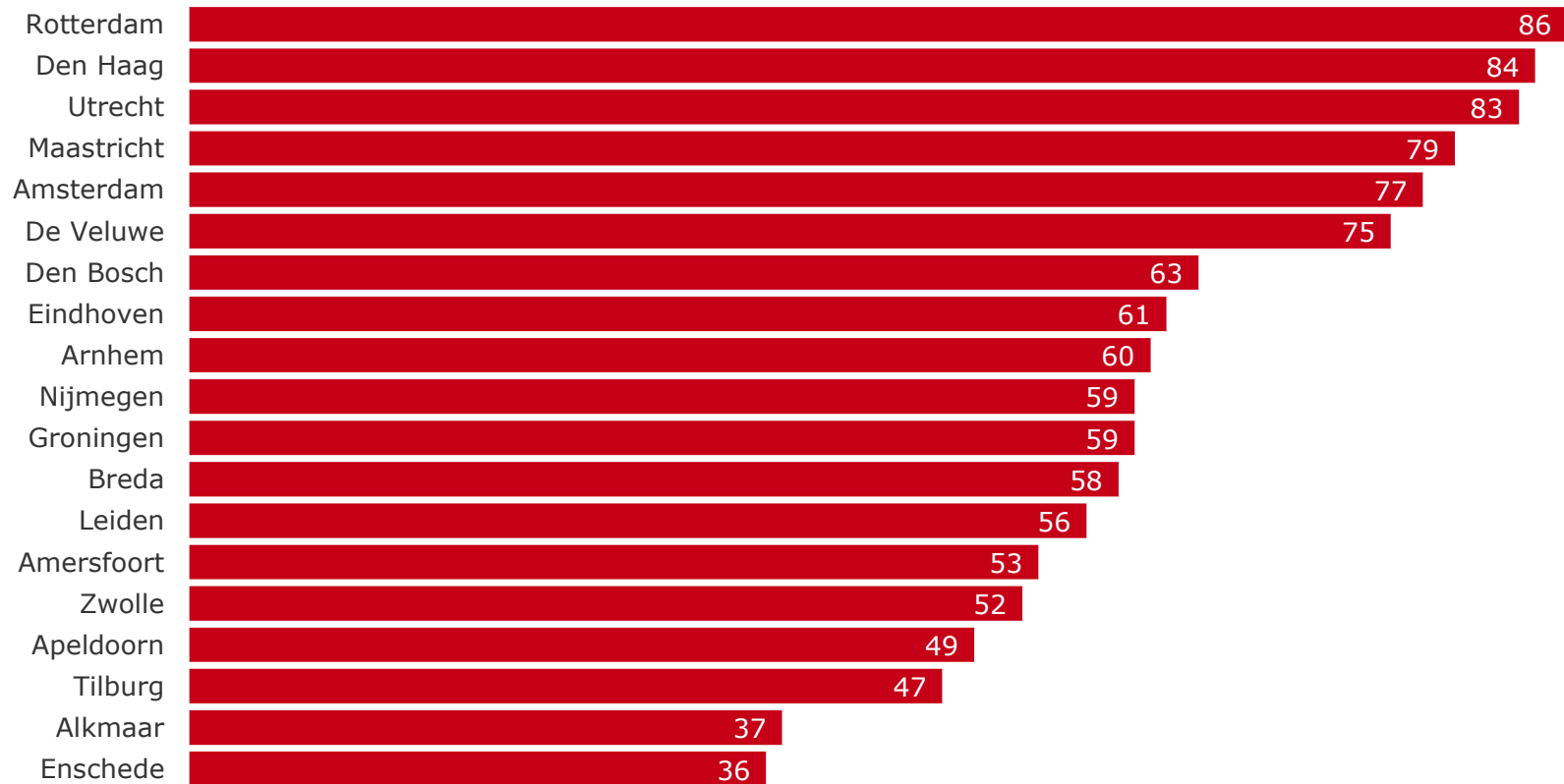

■ % past zeer goed + past goed

Basis: zakenreizigers die wel eens een externe zakelijke bijeenkomst hebben georganiseerd in Nederland.

Goede overnachtingsmogelijkheden

Rotterdam scoort het beste op het aspect 'goede overnachtingsmogelijkheden'.

■ % past zeer goed + past goed

Basis: zakenreizigers die wel eens een externe zakelijke bijeenkomst hebben georganiseerd in Nederland.

* Niet gemeten in 2013

Gemiddelde scores op voorgelegde imago aspecten

Utrecht en Maastricht scoren gemiddeld het hoogst op de vijf voorgelegde aspecten*. Amsterdam stond in 2016 op de eerste plek, maar is in 2019 gezakt naar de zevende plek.

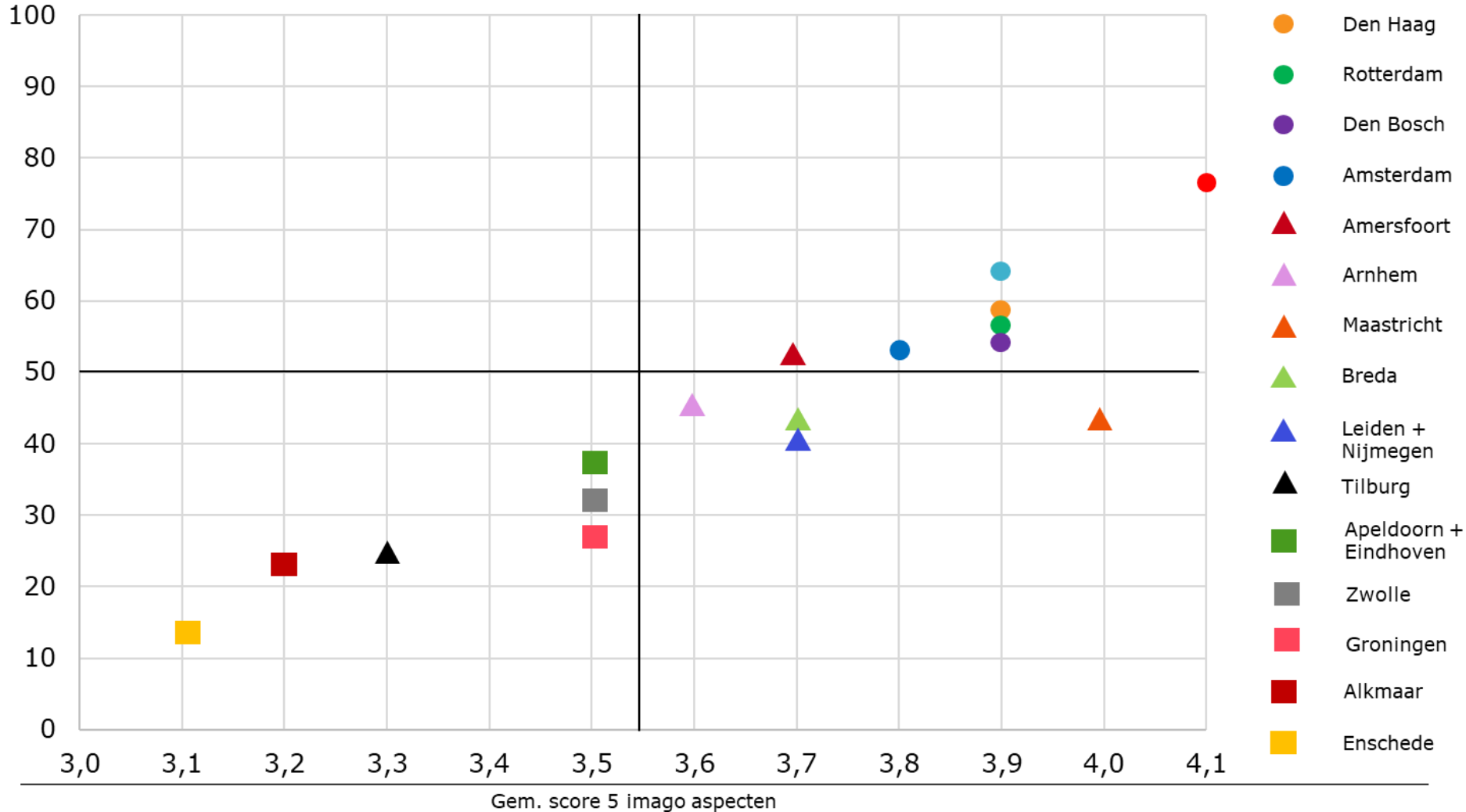
* Op basis van de individuele scores op de vijf voorgelegde aspecten (ruim aanbod van goede vergaderlocaties/ congresfaciliteiten, goede bereikbaarheid, prettige sfeer/uitstraling, veel mogelijkheden tot invulling van vrije tijd en goede overnachtingsmogelijkheden) is per stad een totaalscore berekend. Deze is in de grafiek hiernaast weergegeven.

■ o.b.v. gemiddelde score waarbij: 1=past zeer slecht, 2=past slecht, 3=past noch goed/noch slecht, 4=past goed, 5=past zeer goed

Basis: zakenreizigers die wel eens een externe zakelijke bijeenkomst hebben georganiseerd in Nederland

Prioriteiten matrix

(zeer) aantrekkelijk als zakelijke bestemming in %

4

Bijlagen

Bijlage – onderzoeksopzet

Hieronder vindt u een overzicht van de specificaties die gelden voor het onderzoek.

Element	Beschrijving
Methode:	Het onderzoek is online uitgevoerd.
Steekproefbron:	De steekproef is afkomstig uit de TNS NIPObase; het access panel van TNS NIPO.
Metingen:	<ul style="list-style-type: none">▪ screening: na afloop van ieder kwartaal in 2019 is een grootschalige screening uitgevoerd onder de Nederlandse beroepsbevolking (18-65 jaar) om de doelgroep te vinden. De screeningsresultaten worden tevens gebruikt om de omvang van de zakenreismarkt te bepalen.▪ uit de screening zijn ieder kwartaal zakenreizigers geselecteerd en uitgenodigd voor het vervolgonderzoek.▪ Na afloop van het hoofdonderzoek is er een aanvullend onderzoek uitgevoerd onder respondenten die hebben aangegeven zelf minstens één externe bijeenkomst te hebben georganiseerd in binnen- en/of buitenland.
Doelgroep:	<ul style="list-style-type: none">▪ screening: Nederlandse beroepsbevolking van 18 t/m 65 jaar;▪ vervolgonderzoek: Nederlanders die een zakenreis hebben ondernomen in Nederland (meerdaags) en/of het buitenland (een- en/of meerdaags).▪ Aanvullend onderzoek: zakenreizigers die zelf wel eens betrokken zijn geweest bij het organiseren van een externe zakelijke bijeenkomst
Steekproefgrootte:	<ul style="list-style-type: none">▪ screening: circa 20.000 Nederlanders behorende tot de beroepsbevolking;▪ vervolgonderzoek: ieder kwartaal circa netto 500 binnenlandse zakenreizigers en n=500 buitenlandse zakenreizigers.▪ Aanvullend onderzoek: netto 671 organisatoren van externe bijeenkomsten
Veldwerkperiode:	De resultaten in deze rapportage hebben betrekking op zakenreizen waarvan het vertrek lag in de periode januari 2019 t/m december 2019.
Weging:	De screeningsresultaten zijn gewogen naar de kenmerken van de Nederlandse beroepsbevolking. De resultaten uit het hoofdonderzoek zijn gewogen naar de resultaten uit de screening.

Bijlage - definities

Definitie van zakenreizen

In het rapport wordt gesproken over binnenlandse zakenreizen en buitenlandse zakenreizen. Deze beide begrippen worden in het rapport als volgt afgebakend:

*Bij **binnenlandse zakenreizen** gaat het om meerdaagse zakenreizen, dat wil zeggen dat men minimaal een nacht buitenshuis heeft overnacht met een zakelijke reden. Daarnaast gaat het om zakenreizen die plaatsvinden binnen Nederland.*

*Bij **buitenlandse zakenreizen** gaat het om een- of meerdaagse zakenreizen naar het buitenland. Het gaat daarbij om zowel reizen zonder overnachting als reizen met een of meerdere overnachtingen. De reis wordt ondernomen met een zakelijk motief.*

De afbakening van het onderzoeksgebied volgt uit de definiëring van verschillende soorten zakenreizen, zoals deze hiervoor zijn weergegeven. Het zakelijke motief van de reis kan voortvloeien uit allerlei mogelijke redenen;

- vergaderingen;
- marketing & sales (verkoop, werving, contracteren, marketing en promotie);
- installatie, reparatie;
- militaire opdrachten;
- onderzoek, onderwijs, advisering;
- activiteiten op cultureel, kunstzinnig, religieus en sportief terrein;
- bezoek aan leveranciers;

- bezoek aan klanten;
- bezoek aan hoofdkantoor, filialen e.d.;
- congressen, beurzen, seminars;
- opleidingen\trainingen;
- incentives (reizen betaald door de werkgever ter motivatie);
- bedrijfsuitjes.

Vervoer van vracht of passagiers valt buiten de definitie

Een zakenreis voortvloeiend uit het vervoer van vracht of passagiers wordt in dit onderzoek buiten beschouwing gelaten. De reden hiervoor is dat de professionele reizigers in de transportsector een specifieke groep zakenreizigers vormen binnen de gehele doelgroep van zakenreizigers. Vanwege het specifieke karakter van deze groep (zeer groot aantal reizen per jaar, specifiek motief, etc.) wijkt deze groep teveel af van andere Nederlandse zakenreizigers.